

Ü

LIÕPILAS LEHT

**KORP! INDLA
1924 - 1934**

3

PAASTUKUUL 1934

ÜLIÕPILASKONNA

rahalise loterii pileti-kupongide

LÕPPLOOSIMINE

on

24.

märtsil s. a.

Eesti põlevkivi
saadused:

bensiin
kütteõli
immutusõli
jne.

New Consolidated
Gold Fields Ltd.

Kontor: V. Viru 12, Tallinn, kõnetr. 448-16

Vabrik: Kohtlas

A/S. Prov. Jul. Lill Tartu

PARFÜÜM
EAU DE COLOGNE

KREEM
PUUDER

KREEM RASVATA

Soovitame kõrgeväärtuslikke iluravi
vahendeid:

Regina-kreem
rasvata

Regina-puuder

Regina-lõhnaõli

UUDIS!

Regina Eau de Cologne

A/S. PROV. JULIUS LILL

Rüütli tän. 10.

Narva tän. 6.

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄALEKANDJA

*Sõnasse kindlust
Teosse ausust
Kodule armastust!*

NAISKORPORATSIOONIDE LIIKUMINE ON NOOR, LIIALT NOOR SELLEKS, ET LOETELLA AJALOOST SUURI TEENEID VÕI KUSTUMATUID LEHEKÜLGI.

AINUKE, MIDA VÕIB TÄHISTADA, ON AASTAID KESTNUD PÜÜDED OTSINGUL OMA IDEOLOOGIA PIIRITLEMISEKS. SEE OTSING ON ÜHTLASI EESTI AKADEEMILISE NAISPERE MAAILMAVAATELINE KUJUNEMINE, ON SEPPADE TÖÖ, MILLEST SÄDEMED ON KANDUNUD LAIALI ÜLE ÕUE, SIIA JA SINNA, MAJADESSE JA KODUESSE. ON PÜSTITATUD JA KUJUNDATUD SIHTE.

KUI KÜMNEND TAGASI RÜHM NAISÜLIÕPILASI KOONDUS KORP. INDLA LIPU ALLA, SIIS TÄHISTATI OMA PÜÜDED LIPUKIRJAS: SÕNASSE KINDLUST, TEOSSE AUSUST, KODULE ARMASTUST.

NENDE PÜÜETE ÜMBER ON KOONDUNUD AASTATI ÜHA ENAM NOORT JÕUDU, ON RAKENDUNUD PALJU HEAD TAHET JA NOORUSE VAIMUSTUST, ET OMA OSAS VALMISTADA TEED SELLE MAA JA RAHVA VALGEMALE TULEVIKULE. IGA JÄRGNEV AASTA ON KÕVENDANUD VEENET JA SEADNUD SUUREMAID NÕUDEID. ÜHISTE SIHTIDE ÜMBER SÕLMITUD SÕPRUSE JA MÄLESTUSE AHELIK ON KÕVENDANUD USKU JA TÕÕINDU KA NEIS, KES SELLEST PEREST ON AASTATE KESTEL VÄLJA LÄINUD SOORITAMA ÜLESANDEID MITMEKESISTEL ELUALADEL. OLGU TÄNUGA MEELDE TULETATUD KÕIKI NEID, KES SELLE LIPU TEENISTUSSE ON TOONUD OMA HEAD TAHET JA SÕPRUST.

AASTAPÄEVA PÜHITSEV KORP. INDLA TULETAB SÕPRUSES MEELDE NEID ORGANISATSIOONE JA KAASVÕITLEJAJID, KELLEGA ON AASTAKUMNE KESTEL OLNUD SÕBRALIKKE KOKKUPUUTEID, KELLEGA ON LEITUD ÜHIST KEELT JA ÜHTLASI EESMÄRKE.

JÄTKUGU KORP. INDLA PERES EDASPIDISEKS SÕPRUST JA VAN-KUMATUT USKU OMA SIHTIDESSE!

ERIKA VEIDENBAUM,
ESIMEES.

LEONIDIA ORVIKU

KORP. INDLA 10 AASTA KESTEL

Ühes arstiteadlaste naisüliõpilaste rühmas töötasid 1922.—1923. aastal üliõpilased M. Pung, A. Krahe, M. Kristall (Mägi), S. Prikk ja E. Rang (Veltmann). Neid sidus töö, võib-olla aga liitused nad juba ühiseks rühmaks sellepärast, et tundsid omavahele ühtekuuluvust. Kaudu töö nad löid ja süvendasid tiheda sõpruse. See tugines ühisele suhtumisele, maailmavaatelsile küsimusile, mis lühidalt öeldes seisis töökuses, kohusetundes, tõsi-rahvuslikkuses ja täiskarskuses. Neile olid vastuvõetavad need „vabadused“, mida naisperes tol ajal harrastati ohtrasti. See praktikumidel sõprustunud rühm ei leppinud sellega, et jätta oma põhimõtteid ja maailmavaatelsi seisukohti enesele. Neis tekkis tahe, vastandina valitsevale ajavaimule luua keskus, mille ümber koondada samamõttelisi ja sama maailmasuhtumisega naisüliõpilasi, keskus, kus pidi pinda leidma ja laiali kanduma maailmavaade, mida nad pidasid vältimatult tarvilikuks eesti akadeemilisele naisele.

Tol ajal olevaist naisüliõpilaskorporatsioonest ei olnud ükski ühel või teisel põhjusel vastuvõetav, ning sellepärast otsustati asutada uus naisüliõpilaste korporatsioon, mille ilmesse otsustati liita seltside ja korporatsioonide vourused, lähtudes eesti haritud naise seisukohast. Ning 24. oktoobril 1923. a. otsustatakse asutada uus naiskorporatsioon. Hoogsalt ja suure julgusega asutakse eeltööde teostamisele. Leiti veel mõtteosalisi, üliõpilased: A. Naelapea, L. Kalliperä, A. Vannak, S. Ojanson ja T. Puusepp-Zirk.

Algab intensiivne töö, käiakse sageli koos, et selgepiiriliseltpüstitada asutatava korporat-

siooni põhimõtted, leida sobiv vorm organisatsioonile, töötada välja põhikiri, kodukord jne.

Kõik see nõuab väga palju aega ja tahtet, sest ei taheta ju midagi huupi üle võtta seniseist organisatsioonest, vaid iga väikseim üksikasi püüti kohandada oma veenete ja seisukohtade järele. Oldi ka teadlik sellest, et kaugeltki kerge ei ole astuda seltskonda uue naiskorporatsioonina, sellele leida õigustust ja tunnustust, kuid usk oma õigetele seisukohtadesse ja nooruslik vaimustus aitavad tööle kaasa, ning 1924. aastal I semestril ollakse nii kaugemale jõutud, et Ülikooli Valitus kinnitab 7. märtsil uue naiskorporatsiooni *Indla* põhikirja, millele asutajate liikmetena alla on kirjutatud eespoolmainitud 10 kaasvõitlejat.

Siitpeale võib juba alata korporatsiooni avalikult õigustatud areng.

Asutajate poolt seatakse uue organisatsiooni üheks olulisemaks sihiks, kasvatada kõlblaid isikuid, kelle kõik teod ja samud on juhitud tahtest kasulik olla oma maale ja rahvale. Sellest seisukohast lähtudes kujundatakse nõuded oma liikmete kasvatustöö suhtes. Rõhutatakse eriti hoolsat tööd oma otsese ülesande täitmisel — üliõpilaspõlves õpinguis, hiljemini oma elukutses kas avalikul tööväljal või kodus. Sellele liitub aususe, kohusetunde ja püsivuse nõue.

Üks suuremaid ja olulisemaid põhiveendeid on täiskarskuse nõue, mida loetakse naise suhtes endastmõistetavaks. Ei tarvitse vist mainidagi, et tihe sõprus ja vastastikune toetus pidi siduma kõiki organisatsiooni liikmeid, ning see oligi üheks tõukejõuks, kui peatuma jädi organisatsioonitüübi valimisel korpo-

ratsiooni juures, mille struktuur osutus sobivamaks intiimorganisatsioonile. Põhimõtete peegeldajatena kasustatakse ära organisatsiooni nimi ning välismärk — värvid. Ksv. Pungi ettepanekul korp-i nimeks valitud täiesti eestipärane *Indla* (Aaviku sõnast ind, gen. innu, mis tähendab hoolsust, agarust, virkust) juba üksi osutab korp-i põhimõtetele, samuti tõsi-rahulik värvide kombinatsioon kirsipruun-valge-roheline, kui sõpruse, kainuse ja nooruse sümbolid. Lipukirjaks saab: Sõnasse kindlust, teosse ausust, kodule armastust!

Kui vaadelda *Indla* liikmete arvu kõverat, siis nähtub liikmete tõus paaril esimesel aastal, liikmete kahanemine 1926.—1927. a. vahemikus, ning 1928. a. alates uus, pidev tõus. Sellane kõikumine on põhjustatud org-i sise-elu kujunemisest, mida iseloomustada võib alljärgnevas kolme ajajärguna: 1924—26 — korraldamisaeg; 1926—27 — murrangu ajajärk, ning 1928 peale uus tõus ja rahulik arenemisaeg.

Korporatsiooni avalikult tunnustamisega avaneb võimalus asuda täie jõu ja energiaga ülesseatud põhimõtete teostamisele ning teostamisvõimaluste soetamisele. Nii on alul raskusi korteri muretsemisega ning esimesed koosolekud peetakse ksv. V. pool, kus ka esimene töotus antakse korp-i põhimõtetele, ning esimest korda võetakse tarvitusele välismärk. Esimeseks esimeheks on ksv. Pung ja esimeseks rebasvanemaks on ksv. Naelapea, kelle juhtimisel asutakse siis üksikasjalikuma kodukorra väljatöötamisele, traditsioonide kujundamisele, kasvatustöö tegelikule teostamisele, vastavalt põhikirjas tähistatud sihtidele ja korp-i põhimõtetele.

Korp. Indla vilistlaskogu juhatus.

M. Mägi-Kristall — abiesimees, J. Teder — kirjatoimetaja, E. Veltmann-Rang — esimees, L. Orviku, E. Kristal-Haller — laekur.

Korp. „Indla“ astub üle oma esimese aastakümne läve. Möödunud päevadest on jäänud konvendi ellu palju unustamatuid hetki ja asendamatuid mälestusi, — on jäänud ka püsivat võitlust nende sihtide nimel, mis kord püstitatud. Tänapäev ei ole tarvis põhjendada naiskorporatsiooni eluõigust. See on isenesest selge. Aastakümne tagasi ei olnud see kaugeltki nii selge. Naiskorporatsioonid on pidanud ennast kujundades ja oma liikmeid kasvatades tõestama seltskonnale oma eluõigust. Seda arengut on korp. „Indla“ kaasa teinud. Püstitatud põhimõtted on olnud selleks jõuks, mis on säilitanud usku oma eluõi-

gusse ja aidanud üle raskematestki päevadest. Need põhimõtted on enese ümber koondanud paljudgi head tahet ja südamesoojust. Aastad kaovad kiirelt, elu ruttab edasi, kuid mälestused meie armsast akadeemilisest kodust, „Indlast“, toovad meid ikka jälle tagasi üliõpilaspäevade aatelite püüete valda.

Soovin aastapäeva pühitsevale korp. „Indlale“ edaspidiseks tegevuseks raugematut püsivust ja üksmeelt. Ärgu kadugu selles peres usk oma õiglastesse sihtidesse ja tahe töötamiseks nende sihtide nimel!

Elisabeth Veltmann-Rang.

Loomulikult on esimesed sammud rasked, kuna tuleb kõik luua ei millestki, kõigega alustada algusest peale, kuid kindlus oma püüetes ja tahe luua väärtuslikku üksust tiivustab tööle. Ka osutub suureks raskuseks majanduslik külg, sest liikmete arv on väikene ja kaugeltki mitte jõukas, puudub toetav vilistlaskogu (ning teadlikult hoidutakse võlgade tegemisest). Kuid ka siin suudetakse luua töötamiseks sobivad võimalused, ning elu iga semestriga muutub

intensiivsemaks ja mitmekesisemaks. Juba saab rohkem rõhutada hakata organisatsiooni siustamist — peetakse ettekan- deid, vaidlusõhtuid, muusikaõhtuid, pannakse alus raamatukogule, asutatakse lugemislaud jne. Noorte kasvatustööd süvendatakse ja mitmekesistatakse, kusjuures eriti hoolitsetakse selle eest, et noored pealetulijad täielikult ühte kasvaksid korp-i sisemise kandva vaimuga. Osalt pidurdatakse noorte juurdevoolu, et hoida alal teatud suhet va-

nemate ja noorte vahel, ning hiljem ei hoiduta sobimatu elemendi kõrvaldamisestki. Nii paratamatult liikmeskond kasvab aeglaselt, olles 1924. a. 18-nelt jõudnud 1926. aastaks 30 peale. Kuid seda ühtlasema perena tun- takse ennast.

Korporatsiooni asutajad liik- med olid enamikult vanemate kursuste üliõpilased, kes pea tõmbuvad tagasi konvendi aktiiv- sest tööst, selleks, et mitte korra- tusse jätta õpinguid. Nüüd pea- vad uued inimesed, nooremad,

nende asemele astuma ja astuvadki. Need noored, juba täielikult organisatsiooni ilmega kohandunud, asuvad töö juure suure armastuse ja hoolega. Kuid puuduvad veel küllaldased kogemused ja vilumus ning kõik ei lähe alati nii, kuidas seda näha sooviksid asutajad liikmed. Viimased näevad noorte värskes teotsemises kui uut, neile resp. konvendile vastuvõtmatu vaimu, ning tekib vähemaid arusaamatusi. Pea aga lahenevad need sobivalt mõlemile poolele, samuti ka soodsalt konvendile. Ning edaspidises töös valitseb juba täieline üksmeel. Selle ajajärgu kogu tegevus piirdub seepoolsega, oma siseelu kujundava tööga.

Sellele ehitustööle järgnevad mõned aastad tugevat kriisi. Ühelt poolt muutuvad majanduslikud olud väikese liikmete arvu tõttu raskeks ja sunnivad eemale jääma mitmeid, teisalt nakanud väljaastumise tung viib kaasa need, kes ei pea ajakohaseks korp. *Indlas* valitsevat vaimu. Sisseastujaid on sel ajastul vaid väga üksikuid. Leitakse viga tumedais värves, tekib poleemikat nime ümber jne. Konvent kaalub põhjalikult uuesti oma aluseid ja veendub nende õigluses seda sügavamini. Selle kriisi läbi teinud väike pere on seda ühtlasem ja veendunum. Taheatakse kõigele vaatamata täie jõuga rühkida edasi oma põhimõtete nimel.

Ilmnev paranemine konvendi elus saab tugeva hoo 1928. a., milal algab järsk tõus ja pidev edasiarenemine. Konvendi juhtimisel on tegev peamiselt noor põlv, kuid kriisi läbi elanud ja oma sihtides veendunud põlv. Uued juurdeastujad toovad oma jao hoogu. Selle järgneva aasta tegevus on siseelus nii igat liiget kaasahaarav, nii tihedalt koonduvad oma sihtide ümber, et kaovad igasugused kahtlused ja sammutakse vastu järjekindlale edasiarenemisele, leides end oma

Korp. *Indla* asutajad liikmed.

Seisavad: Salme Prikk, Magda Mägi-Kristall, Elisabeth Veltmann-Rang, Alide Vannak.

Keskel: Adele Krahe, Mari Pung, Alice Naelapea, Linda Kallipera.

Ees: Salme Ojanson, Thekla Puusepp-Zirk.

põhimõtete ajajärgu üha kaineneva vaimuga kooskõlas.

Siseelus pannakse suur rõhk liikmete sobivusele, ja järjekindlalt ning üksmeelselt puhastatakse konvendi isiklikku koosseisu. Juurdetulistajate arv suureneb, majanduslik olukord paraneb.

Ühelt poolt heatahtlik suhtumine väljastpoolt, teiselt omavaheline tihe sõprus, mida sellele ajastule näib eriti rohkesti antud, tiivustavad hoogsale tööle niihästi ülesannete laiendamise kui süvendamise suunas.

Viimased aastad on kujunenud pideva ja rahuliku töö ajaks, millest on raske esile tõsta üksikuid ajajärke. Pidevast arengust annab pildi liikmeskonna kasvamine 1927. a. lõpul olnud 25 pealt (neist 2 vil.) 10. aastapäevaks 146 peale, neist 31 violistlast.

Väljapoole suunatud suhetest ja tegevusest 10 aasta kestel võib lühidalt nimetada järgmist:

Uue naiskorporatsiooni asutamist võeti ülikooli ringkondade poolt vastu heatahtlikult, mis osalt tingitud oli sellest, et asutajaid tunti kui töökaid ja edasijõudnud üliõpilasi. Küll arvestati avalikkuses *Indlat* kui naiskorporatsiooni tüüpi kuuluvat, samuti on *Indla* saanud tunda omalgi arvel seda pinevust, mis tol ajal valitses seltside ja korporatsioonide vahel.

Esimesed küllastamisvahekorrad tekkisid 1924. a. korp. *Filiae Patriae*'ga ja korp. *Ugalaga*. Samal ajal loodi aukohtu vahekord EÜS-ga. Korp. *Indla* omalt poolt on järjekindlalt püüdnud luua kontakti ja läbikäimist teiste üliõpilasorganisatsioonidega, olles veendunud eriorganisatsioonide vahelise kontakti ja lähenemise tarviduses. Alates 1926. a. on korduvalt kõne all olnud naiskorporatsioonide liidu mõte. Selles suunas 1929. a. kirjutati alla korp. *Filiae Patriae*'ga kartell-leping, mille eesmärgiks seati liikmetevahelise sõpruse sü-

On sanottu: naine on kansakunna sydän. Ja me tiedämme, että naisella tosiaan on äärettömän suuri vaikutus kansansa vaiheisiin, ei vain kansalaisena vaan ehkä vieläkin enemmän äitinä, sisarena, puolisona.

Tämä mielessä onnittelemme veljesmaatamme Eestit siitä, että sen tyttäret saavat ylioppilaskansaa, parhaat ikävuotensa, olla Korp! Indlan piirissä. Me olemme ensi tutustumisesta saakka todenneet ja saamme yhä uudelleen iloksemme todeta sen harvinaisen vakavan, lämpimän ja korkean isänmaallisen hengen, joka elänyttä Korp! Indlaa ja jokaista sen jäsentä. Kun nyt onnittelemme ystävyysjärjestöämme, Korp! Indlaa sen kymmenvuotis-päivänä, olemme ylpeät sisarjärjestöstämme ja olemme vakuutetut siitä, että veljesmaamme Eesti kulkee kohti onnellista tulevaisuutta, kun sillä on sellaisia tyttäriä kuin Korp! Indla.

Vastaanottakaa veljesjärjestönne parhaat onnittelet.

Savolaisen Osakunnan puolesta

E. J. Saarinen, kuraattori.

Helsingissä, maaliskuussa 1934.

Öeldakse, et naine on rahvuse süda. Ja meie teame, et naisel on rahva elus tõesti võrratu mõju, mitte ükski kodanikuna, vaid veel rohkem emana, õera ja abielunaisena.

Selles teadmises õnnitleme vennasmaad Eestit, kelle tütreil on võimalus veeta oma üliõpilasaastaid, oma paremaid eluaastaid korp. Indla peres. Meie oleme võinud esimesest tutvusest alates ikka jälle rõõmuga kogeda seda tõsist, sooja ja kõrget isamaalist vaimu, mis elab korp. Indlas ja igas tema liikmes.

Kui meie täna õnnitleme sõprusorganisatsiooni korp. Indlat, tema kümnendal aastapäeval, siis meie oleme uhked oma liitlasele ja oleme kindlad, et vennasmaa Eesti läheb vastu õnnelikule tulevikule, kui temal on selliseid tütreid nagu korp. Indla.

Võtke vastu vennasorganisatsiooni paremad õnnesoovid.

Savo Osakonna nimel

E. J. Saarinen, kuraator.

Helsingis, märtsikuus 1934.

*E. J. Saarinen,
Savo Osakonna kuraator*

vendamine ja organisatsioonide siseelu ühtesulatamine. See sügavale ulatuvate sihtidega leping katkes järgneval aastal, mil välistegevuses ilmnis lahkuminekuid.

Üliõpilaskonna üritusile on korp. Indla püüdnud jõudu mööda kaasa aidata algusest peale, nii tervikuna kui üksikliikmete näol. Edustuse tööst võetakse osa Eesti Korporatsioonide Rühma liikmena, alates 1930. aastast. Korp Indla esindaja on aktiivselt osa võtnud Edustuse tööst, töötanud üliõpilaskonna juhatusel liikmena, „Üliõpilaslehe“ peatoimetajana ja välistoimkonna juhatajana. 1931. aastal on kaalumisel, kas jääda edasi EKR liikmeks ja tunnustada Edustuse kandidaatide ülessead-

misel organisatsiooni vanuse printsiipi, või nõustuda suuruse printsiibiga. Korp. Indla, pidades õigustamatuks killustada korp-ide ühisrinnet, jääb oma endise seisukoha juurde ja jääb edasi EKR-i.

Viimaseil aastail on eriti huviga suhtunud hõimutöösse, eeskätt Soomega. 1930. a. sõlmiti sõprusleping Helsingi Ülikooli Savo Osakonnaga, kelle kaudu on saavutatud tihe kontakt Soome üliõpilaskonnaga.

Kodukaitsest on võetud osa varemalt IV malevkonnas, hiljem II malevkonnas.

Mis puutub osavõttu muist üldisist üritusist ja ettevõttest, siis on korp. Indla alati püüdnud kasvatada oma liikmeis teadmist oma kohusest ja tahet kaasa ai-

data jõudu mööda kõigile headele ettevõtetele ja püüetele, olgu need üliõpilaskonnas või väljaspool.

Eelnevad read ei pretendeeri olema ajalugu mingisugustest teenetest või tähelepanuvääri-vaist saavutisist. Nad tahavad iseloomustada ühe osa naisüliõpilaste võitlust ja tööd oma maailmavaate eest.

See töö ja need püüded on juhitud veendest, et sellelgi kord on täita väike ahelik meie rahva tulevikku ehitaval töö. Selles usus on nende sihtide ümber möödunud aastakümne jooksul koondatud palju nooruslikku tahet, palju südamesoojust ja armastust oma ühiste püüetele. Sellepärast olgu neil ridadel oma õigustus.

Erika Veidenbaum

Naiskorporatsioonid üliõpilaskonna arengu teedel

Ei ole juhus, et esimene Tartu naiskorporatsioon võttis nimeks *Filiae Patriae* ja seadis oma lipukirjaks: kasvatada eesti tütar eesti kodule. Meie naiskorporatsioonid kui organisatsioonitüüp on kaugel internatsionaalsest korporatsiooni šabloonist, on üks iseseisva Eesti omapäraseid sünnitisi. Nad on nii lähedalt seotud meie oludega ja meie tarvetega, et raske on eesti naiskorporatsiooni võrrelda samatüübiliste organisatsioonidega neis väheseis mais, kus neid leidub.

Naiskorp-ide tekkimise aeg 1920—1924 oli iseloomulik kahele: ühelt poolt iseseisva riigi loomise aeg, otsingutega sisu ja sihtide järele, ülesannete selgumise ja omapärase taotlemisega; teisalt järelejätkaja-aastad, iseloomulikud mingi kõrgeennulise žestiga, seltskonnas mingi väljaelamise tendentsiga. Mõõdas olid Vabadussõja kangelastegude päevad, millal meie korp-id ja seltsid ühiselt olid täitnud oma endastmõistetava kohuse isamaa vastu. Tuli uues riigis asuda otsima sihte ja ülesandeid rahulikus ülesehitavas argipäevas, milline veel kubises igasugusest võõrelemendist. Iseseisvas riigis naisel tuli asuda tööle mehe kõrval ja aina suuremal arvul ka akadeemilisel tööpõllul. Sellest ajastust on pärit naiskorp-id. Millisele eeskujule need rajati? Olemas olid üliõpilasseltsid, kes seni kandsid esikohal rahvusliku pioneer ülesandeid, ja meeskorp-id, kes klubitaolise vormiga panid pearõhu oma liikmete isiku kujundamisele.

Kui asuti looma uut organisatsioonitüüpi, siis organiseerumismvormina olid eeskujuks ka heldamatult meeskorp-id. Neilt

on võetud vormiline alus, seegi tema olulises osas, nimelt autoritatiivse kasvatuse näol. Koos sellega tunnustati vanuse vahed, vanuse astmestus. Välismärk sai, samuti kui meeskorp-idel, kasvatuslikuks teguriks. Veel võeti omaks õestuse taotlus, vastavalt meeskorp-ide vendlusele.

Autoritatiivse printsiibi rakendamisel peab aga rõhutama märgatavat vahet võrreldes meeskorp-ide rebaste dressuuriga, milleni naiskorp-id kunagi ei ole jõudnud, juba arvestades psüühilisi eeldusi. Korporatsioonidelt võetuna tundub esialgu ka aumõiste autasu taotlusega. Kuna tegelikult autasu naiskorp-id kunagi ei ole taotlenud, on aumõiste naiskorp-ides üldse kujunenud juba esimesil aastail rohkem positiivseks, aumõistet kultiveerivaks kasvatuseks, mitte aga seevõrd autasu küsimuse rakenduses. Naiskorp-idel on alakirjutanu kogemustel harva tulnud kasutada olemasolevaid aukohtu vahakordi. Niipalju organiseerumismvormist.

Sisu, millega täideti see organisatsioonivorm, on naiskorp-id kujundanud iseseisvalt. Sellesse on haaratud niihästi seltside kui ka meeskorp-ide taotlusi: ühelt poolt oma liikmete kasvatustöö, milline alistati noore riigi naiskodaniku ideaalile; teisalt elavad vaimesed harrastused ja kaasaelamine ühiskondlikele eluavaldustele. Naiskorp-id ei ole kunagi taotlenud klubitsemist. Siseelus ühendatakse kasvatustööga mitmekesiseid harrastusi, küll referaatide, küll muusika ja laulu alal. Need harrastused on süvenenud organisatsioonide vanuse ja arenguga käsikäes. Oma siseelu harrastustes ei ole naiskorp-id kunagi sulgunud enesse, vaid

on teadlikult avanud oma ukсед kõigile headele püüetele, elanud kaasa ühiskondliku elu tuiksoont. Naisüliõpilane on ikka seotud tihedalt koduga, ja seda kontakti koduga on naiskorporatsioonid teadlikult süvendanud.

Iseseisvalt kujundati ka kasvatusideaal. Seda ei sidunud mingisugune ajalooline eelarvamus. Naiskorp-ide kasuks räägib suuresti see asjaolu, et suurem osa naiskorp-e küllaldaselt ettenägeliku väärtustundega püstitas omad sihid, ilma et oleks liialt toetunud vankuva ajajärgu maitsele. Eks ole järelejätkaja-aastail tekkinud naiskorporatsioon saanud just sellele ajale mitteomaste vooruste jutlustajaks. Tuletagem meelde, et naiskorp-id täie teadvusega on astunud vastu suitsetamisele, alkoholismile ja igasugustele seltskondlikkudele „vabadustele“, mis tollele ajale olid omased. Kindlasti on naiskorporatsioonidel oma osa seltskondliku tooni ümberkujunemiselgi selles suhtes. Kui naiskorp-idele tänapäev tungitakse kallale nende eneste relvadega ja heidetakse ette üksikute liikmete liialt vaba käitumist, siis unustatakse sealjuures, et naiskorp-idel on peaaegu kogu aeg tulnud oma põhimõtete seista opositsioonis meie seltskondliku tooniga, milles sageli karske inimene on sunnitud tundma piinlikkust oma maailmavaate pärast — see võitlus on nõudnud naiskorp-ide pe-rest loomulikult mõningaid ohvreid.

Nagu öeldud, korp. *Filiae Patriae* seadis esikohale isamaalise meelsuse, kuna korp. *Indla* selle põhimõtte teenistuses rõhutas eriti kõlblat eluviisi, töökust, kohusetunnet. Aastad on nende sihtide ümber koondanud suure

Korp. Indla Eestseisus.

Selma Malm — abiesimees, Erika Veidenbaum — esimees, Selma Maiste — kirjatoim.

arvu noort peret, ja sihid ise on muutunud ühtlaseks seevõrd, et meie tänapäev võime kõnelda kolmest vanemast naiskorp-ist kui enam-vähem ühtlaste sihtidega organisatsioonitüübist. Nad kõik taotlevad kõlblate isiksuste kasvatamist oma rahva ja riigi teenistusse. Maailmavaade on suuremal osal enam-vähem ühtlane. Naiskorp-idesse on koonud üliõpilasi kõige mitmekesisemaist teaduskonnist, eriti ka filolooge, kellede meespere näiteks on muidu peaaegu eranditult seltsides.

Korporatsiooni mõistesse kuuluvad tavaliselt traditsioonid. Neidki on üle võetud meeskorp-idelt, kuigi ainult osa traditsioone. Kuna vanem naiskorporatsioon veel näiteks laenas õestuspidustuse kombe ühes rapiiri ja kirikuveiniga, juba järgmine naiskorp. heitis ära selle kui ebakohase ja töötas välja omapärase isamaa- ja õestuspeo korra. Samuti on hiljemini muudetud

naiskorp-ides suur hulk esialgu ülevõetud traditsioone vastavaiks oludele ja liikmeskonnale.

See tõsiasi, et meie naiskorp-id on tekkinud igaiüks iseseisvalt ja on ise võtnud endale värvid ja sihid, sõltumata kellestki, on jätnud neile organisatsioonidele ühe küllaltki iseloomuliku joone: neil ei säilinud ajaloolist vimma ühele ega teisele poole, nad taotlevad üliõpilaskondlikku terviklust ja tihedat kontakti kõigi ringkondadega. Teadlik naiskorporant tõmbab vahe enese ja maailmavaateliselt teisi eesmärke taotleva kaasvõitleja vahele, kuid ta ei rõhuta vahet enese ja teise organisatsioonitüüpi kuuluva kaasvõitleja vahel. Selles mõttes naiskorp-id on saanud üliõpilaskonnas leplikkuse kandjaks. Seda tuleb tahtmatult hinnata terveks nähtuseks: meie organisatsioonidevaheline teravus peab ometi kord kaduma, et anda maad tervemale ja tagajärjekamale tulevikutööle. Ehk olgu

siis, et tulevad põhimõttelised, suured erinevused, mitte aga väiklane näaklemine.

Naiskorporatsioonide ametlik läbikäiminegi näitab tihedat kontakti niihästi korporatsioonide kui ka seltside ringkonnaga. Samuti on naiskorporatsioonid oma liikmeskonnaga kandnud koostöö mõtet akadeemilistesse organisatsioonidesse, võttes elavalt osa sellelaadiliste organisatsioonide, eriti Hõimuklubi, tegevusest. Samuti on naiskorporatsioonid elavalt võtnud osa rahvuskultuurilistest ja seltskondlikest ettevõttest, olgu seesugused ühisettevõtted, nagu korjandused, või avalikud esinemised kõnelejate ja laulukooride näol.

Naiskorp-ide esimene elujärk on käinud suuresti otsingute tähe all, et leida lõplikku vastust küsimusele: mis meie tahame enesest kujutada?

Sellel teel on tulnud luua ei millestki ja otsida oma parema äratundmise järele. On puudu-

Alide Vannak

Asutamispäevilt

Oli olemas üks naisorganisatsioon, 1920. aastal asutatud *Filiae Patriae*, kes oli astunud teed-rajava sammu ja ühtlasi läbi võidelnud esimese ägeda võitluse avaliku arvamisega. Sel arstiteadlaste grupil, kes tõstis üles korp. *Indla* asutamise mõtte, oli tugev kontakt ainsa olemasoleva nais korporatsiooniga isiklike tutvuste näol. Kui taheti luua teist nais korporatsiooni, siis taheti sellega teha julgem samm edasi meeskorporatsioonide eeskujudest. Väline vorm ja kasvatusprintsip võeti meeskorporatsioonidelt, kuid sisu, millega tahtis täita uus organisatsioon oma sihi, pidi olema täiesti omalaadne. Asutamiskoosolekul kõneldi akadeemilise naise ülesandest ja püüti kujundada oma meelsusele vastavat ideaaltüüpi ning sellest tuletada sihid. Asutamiskoosolekul oli selge, et loomisel olev organisatsioon pidi kujutama uut korporatsioonitüüpi, kohast naisele.

Aeg elas sel korral järele sõja meeolusid. Valitsemas oli ker-

nud vilistlaskogud, on puudunud šabloon. Iga korporatsioon on käinud peaaegu oma rada. Suurem osa on kokku jõudnud ühtlase punkti. Ilme üha tasaneb. Puudub seni tihedam omavaheline kontakt ametliku keskuse näol. Sellekohased katsed varem ajal ei ole andnud tagajärgi suurelt osalt sellepärast, et ei olnud veel küllaldaselt fikseerunud oma ilmes. Küll aga on head tahet koostööks mitmeti avaldatud. Jääb üle soovida, et lähem aeg lubaks teostuda nais korporatsioonide liidu mõttel, et anda ametlikku seljatuge sellele muidu nii elujõulisele liikumisele.

ge toon. Tekkimas oli meie salongitsemine. Selleaegne moodne naistüüp oli peenutsev seltskonnas, kõike kaasategev, palju lubav. Seda tüüpi võtsime ajutise nähtusena. Hindasime seda liiga kergeks ja püüdsime otsida püsivamaid väärtusi, millele rajada oma sihid. Taheti kõigepealt anda kaalu, niisugust kaalu, mis pidi vastu pidama ka tegeliku elu nõuetele noore riigi loomistöö raskustes.

Sihtide kujundamiseks ja sisuliseks ettevalmistamiseks kulus ligi pool aastat. Korp. *Indla* asutamise mõtte tekkimist loetakse 24. oktoobrist 1923, kuna välismärgis väljaastumine sündis alles 7. märtsil 1924.

Nime suhtes oldi ühisel arvamisel, nõudes, et see oleks eestipärane. Nimega taheti iseloomustada loodavat organisatsiooni, kui see nimetati *Indla*'ks, s. t. kohaks, kus valitseb hoosus, agarus, virkus.

Samuti pidid tumedad värvid kajastama tõsist põhitööni.

Sihtidest tõsteti eriti esile töökuse, kohusetunde ja kaine maailmavaate kasvatamist.

Kui 7. märtsil kümme asutajat kogunesid kokku ja pidulikkude kõnede ja isamaalaulu saatel esimest korda võeti tarvitusele korp. *Indla* välismärk, siis oldi selles väikeses peres veendunud, et sihid, mida need värvid sümboliseerivad, peavad olema õiged ja head.

Lühikese aja jooksul korraldatud tutvumisõhtutest ühe kaasvõitleja korteris võttis osa poole sajapealine hulk külalisi. Sisse astuda soovijate arv oli esialgu väga suur. Niipea aga, kui täpsamalt selgusid korp. *Indla* sihid, muutus külastajate ja eriti sisseastujate arv tagasihoidlikuks.

Seleksioonile pandi suur rõhk.

Meie põhimõtted ei tundunud olevat ajakohased, sellepärast tuli eriti valida neid, kes pidid kandma edasi neid aateid.

Mis puutub avaliku arvamise suhtumisse uude algatusse, siis peab ütleva, et ülikooliringkonnad suhtusid asjasse sõbralikult. Üliõpilaskonnas oli küllalt neid, kes vaatamata esimese nais korporatsiooni neljale luuaastale ei suutnud harjuda nais korporatsiooni mõttega. Üliõpilaisorganisatsioonid lubasid endale sageli teravaid ja valimatuid nalju nais korporatsioonide arvel. Seltskond nägi neis ikka koopiat meeskorporatsioonidest, milline olevat naisele hädahohtlik. Sealjuures avaldati sageli küsitledes imestust selle kohta, mida ometi teevad naised korporatsioonis omavahel.

Kõige sõbralikum suhe valitsemis algusest peale vanema nais korporatsiooniga. Kuigi tol ajal mõlema organisatsiooni ilme oli märgatavalt erinev, oli liikmetevaheline kontakt tugev ja toetati teineteise ettevõtteid. Esimene meeskorporatsioon, kellega alustati läbikäimist, oli korp. *Ugala*, kelle liikmeilt saadi asutamispäevilgi mõningaid andmeid ja juhiseid.

Tänapäev ei ole tarvis pikemalt põhjendada nais korporatsiooni olemasolu õigust. Ka meie põhimõtted ei ole enam ebaajakohased, sest aeg on tugevasti muutunud. Niisugune naistüüp, nagu tol korral domineeris, näiks nüüd kergena.

Kui meie püsivatele väärtustele üles seatud sihid pidasid vastu tolle nii võõra ajajärgu, siis peaksid nad praeguse aja kohaselt olema organisatsiooni olemasolule kõige kindlamaks pandiks, kui neile sihtidele jäädakse ustavaks.

Ksv.

Frieda Kirk'i

surn. 26. IX 31.

mälestab

corp. Indla konvent
ja
vilistlaskogu.

Berta Tomasson

Meie au — meie kohus

Meie üliõpilaselu peamiseks ülesandeks on täita seda tühikut, mis jätab ülikool kui õppeasutis kasvatajana, sest on selge, et üliõpilane pole kaugeltki veel nii küps inimene, et ta ei vajaks pedagoogilist korrektiivi. Seda tühikut on asunud täitma üliõpilaskond peamiselt oma intiimorganisatsioonide kaudu. Enamik neist moodustab erapooletuid, apoliitilisi akadeem. koondisi, küll on aga kõigile omased rahvuslikud sihid: kasvataja rahvuslikus vaimus aurasid ja teguvõimsaid kodanikke, arendada vastastikust sõprust, sallivust ja usaldust.

Üliõpilastelt nõutakse teravat aumõistet ja täielikumat aumehelikkust kui harilikult kodanikult, sest üliõpilaskonnast võrsub meie riigi- ja avaliku elu tegelasi — meie juhte, ja ei tohi lubada, et nii suurte vastutusriikaste ülesannetega seotud õigusi omandaksid mitteväarikad.

Osas organisatsioonidest, eriti korp-ides, püütakse piinlikult kultiveerida niihästi isiklikku kui ka kollektiivset autunnet, mille peamise kasvatusvahen-

dina tarvitatakse 19. sajandi algusest säilinud aukohut, sageli ühes oma duellidega ja mensuuridega.

Tempora mutantur et nos mutantur in illis...

Kui 18. sajandil maksva ja nõutava akadeemilise vabaduse kaitseks oli üliõpilastel tarvilik relvadega välja astuda Alma Materi au ja õiguste kaitseks linnakodanikkude vastu, kes ei tahtnud leppida ülikoolile antud eesõigustega, kus omaaegsed balti haritlased-härrasmehed vajasid kindlat üleolekutunnet ja sisemist pidet rahva komandamiseks — siis oli arusaadav, et kahevõitlus oli korporatsioonielu tähtsaim sündmus ja korp-i ainsaks inventariks olid paukimisriistad. Puudusid igasugused vaimsed huvid, ideoloogiat asendas „vapper ülesastumine“. Sel moel kasvasid isikud, kes hindasid ainult oma vabadust, kes omasid isesugust arusaamist aumõistest ja kohusetundest.

Need ajad on juba ajaloo. Oleks aeg ajalukku kaduda ka tollest ajast säilinud kasvatusvahendil — aukohtul — koos

ametlikult olematute duellidega ja mensuuridega. Niisama palju kui iga duell on seotud eluga riskimisega, niisama vähe suudab ta jalule seada tõde, samuti aukohus tõeliselt lahendada tüliküsimusi.

Organiseeritud üliõpilasena oleme kohustatud ausalt mõtlema igast teisest üliõpilasest, — tegelikult aga liigume alati kiskõrva ja avasilmi ringi, kas vahest see või teine kaasvõitleja — eriti kui ta kuulub teise organisatsiooni perre — meid sõna või teoga ei haava. Igal võimalikul juhul lavastame aukohut iga juhuslikult lendu lastud sõna — mille haavavus sageli küsitav — või ebakaines olekus korda saadetud teo puhul. Avalikus elus aga — võitluses võimu ja isiklikkude huvide pärast, ei valita sihte ega abinõusid nende saavutamiseks, vaid paisatakse näkku ilma igasuguse au- ning vastutustundeta suurimaid häbematusi, süüdistatakse oma võistlejaid kõige rängemäis autusis. Ja tihti on üksteise mustajad sama akadeemilise organisatsiooni liikmed, tegeldes

Lea Lumme

Sõprusleping

Sõpruslepingud Eesti ja Soome üliõpilasorganisatsioonide vahel on loodud mõlemapoolsest soovist teostada hõimuaadet, loodud selle püüde otsekohese väljendusena. Sagedasti sünnib sõpruslepinglase valik üksikliikmete tutvuste põhjal — niisuguse tekkimise eest savolaste ja *Indla* vahel meie, savolased, peame saatust armuliseks meile. Savo Osakond on saanud lepinglaseks niisuguse organisatsiooni, kus sõpruslepingut võetakse otsekoheselt ja püütakse seda tõeliselt teostada elus. Ametlik läbikäimine ja pidulik läbikäimine nende kahe organisatsiooni vahel on ainult üheks ilmnemisvormiks sellest õigest sõprusest, mida korp. *Indla* on seni osutanud oma liitlastele. Need Savo Osakonna liikmed, kes on võinud viibida korp. *Indla* sõbralik-sooja pere keskel, on saanud sügava veende sõpruslepingu väärtusest. Savo Osakonna naisliikmete kontakt eesti üliõpilaskonnaga, selle harrastustega ja mõtteviisiga on sõlmitud korp. *Indla* kaudu. Tema kaudu pea-

vad edasi süttima ja kestma huvi ja armastus Eestile kogu Savo maakonnas. Ometi tuleb sõprus-

Vil. Lea Lumme.

lepingu kõige tähtsamaks osaks pidada isiklikke sõprussidemeid. Missuguseks ka meie üliõpilaskondade vahekorrad ei kujuneks, — lootkem selles kõige paremat —, usaldan väita, et Eestil

sõbrad Soomes kunagi ei kao. Samuti olen selles usus, et meie, soomlased, ei jaksa kunagi pa-handada eestlasi niipalju, et Eestisse ei jääks enam sõpru Soomele, — vähemalt *Indla* peres. Neid tõelises argipäeva töös ja pidurõõmus sõlmitud üliõpilassidemeid on põhjust pidada kõige tugevamateks sidemeteks mõlema maa vahel. Niisuguste sidemete loomine on hõimutöö kõige viljakam ja ettenägelikum ülesanne. Sõpruslepingutel on asendamatu reaalne tähtsus Eesti ja Soome üliõpilaste vahel. Mõlema maa akadeemilise noorsoo auväärne ja õilis ülesanne on siduda sõpruslepingute põhjal need kaks vennasmaad üksteisega sidemetesse, mis kestaksid ka raskemaid katsumisi, — sidemeisse, mis ühendaksid Eesti ja Soome elavasse ja usaldavasse läbikäimisse ka majanduslikul ja riiklikul alal.

Meie, korp. *Indla* ja Savo Osakonna liikmed, tahame püüda oma jõu kohaselt täita seda ülesannet, mille meie omad rahvad on meile asetanud.

vaid maailmavaateliselt erinevas õhkkonnas, erinevatel kutsealadel. Häbematuks avalikus elus reageeritakse võimalikult veel suurema häbematusega — ilma et sellele järgneks lahendus isikute eneste või nende org-ide algatusel.

Kohusetunde ja autunde tõlgendamises, neist arusaamises valitseb meie avalikus elus täieline kaos. Neid kahte, täiesti üksteisest sõltuvat mõistet võetakse iseseisvatena, teineteisest olenematutena. Pole meil ju haruldased igasugused avalikest kohustusist möödahiilimised, olgu see tulude varjamise, varanduselahutuselepingute, kuritahtlike maksuõuetuste, altkäemaak-sude jne. näol, ja seda peamiselt

üldisele austamisele ning lugupidamisele pretendeerivate kodanikkude poolt. Lihtsurelikule on nende „pugemise paragrahvide“ leidmine liiga keeruline ja kulukas.

Siin peaksid akad. org-id appi tulema ja seda mitte kohtumõist-jatena, tüliküsimuste lahendajatenäna, vaid kasvatajatenäna. Nüüdisaja üliõpilane ei kujuta endast mingit privilegeeritud seisust, ta on vaba ka 19. sajandi rahvusliku kultuurpioneer üles-andeist, kuid ta peab igal pool ja igal ajal kaasa aitama, kui see tuleb kasuks meie riigile ja rahvale. Selleks on aga tarvis, et üliõpilasel oleks selge arusaamine oma kohustusist, piinlikult väljaarenenud autunne. Kõik

need minutid ja tunnid, mis kuuluvad praegu aukohtutsemise treeningule, tuleksid kasustada kohusetunde kasvatamisele ja süvendamisele ning arusaamise arendamisele, et üldsuse huvid seisavad kõrgemal isiklikest.

Meie au ja meie kohus on kaks kõige lähedamalt seotud mõistet. Ärgem otsigem ainult autunde riivamist, unustades, et ka meie kohusetunne on riivatav. Üliõpilase autunne on ja peab olema erinev tavalise kodaniku tihtigi venivast aukäitlusest. Seda ei garanteeri aukohutusemine meie praegusel kujul, piirdudes sageli ainult vormiga. See võib kergesti viia mänglemiseni, allakriipsutades oma au

Lydia Mahoni

Kas kodu või kutsetöö?

Aastasadade ja -tuhandete keskel on tsiviliseeritud maadel ühiskondlikke ja perekondlikke ülesandeid jaotatud ikka enam-vähem nii, et välisema, raskema osa on kandnud mees, kodusema ja jõutaruvalt kergema — naine.

Praegu elame sel alal üle murrangut. Naine on asunud kõrvaldama neid kombeid, mis senini kitsalt piirasid tema kutsevalikut ja haridusevajadust, ning peaaegu igal pool ja alal on ta asumis mehe kõrvale samaväärse loova ja kandva jõuna. Naine vallutab mitmesuguseid teaduse- ja kunstipõldusid ning näitab, et tema loominguvõime, kauase kammitsahoidmise peale vaatamata, ei ole ette määratud madalamale mehe omast. Naine ei taha jääda pealtvaatajaks ka ühiskondlikes ja riiklikes organisatsioonides ja näitab, et ta ka poliitiliselt mõelda ja teotseda oskab.

Siinjuures kerkib esile aga tõsine küsimus: kuidas naine kui kodukultuuri kandja saab teha

vormaalset kaitsmist — mitte aga sisuliselt selle mõiste süvendamist.

Võib-olla võiks anda paremaid tulemusi üliõpilaskondlik vahet kohus, millest on korduvalt kõneldud ja kirjutatud, ilma et oleks jõutud tegelikkude samumudeni. Niisugune vahet kohus võiks olla toeks üliõpilaskondliku aumõiste kasvatamisel. Kasvatusele jääb kõige juures peaarõhk.

Tuleb kasvatada üliõpilastest organisatsioonile liikmeid, kes ka avaliku elu tegelastena järjekindlalt käituksid ja toimiksid õigeks ja kõlblaiks peetavate põhimõtete järgi — levitades ausameelsuse ja tolerantsuse nõuet ka meie avalikku ellu.

vabaks oma käsi eelmisteks üritusteks, mitte tõugates oma kodukollet vaeslapse ossa? Või kas võib õigustada seda, et haridus

Auvil. L. Mahoni.

teeb naise tema kodule võõraks, perekondlikku tööd alahindavaks? Seda äärmust oleme meie iseseisvuse ajal hariduse levitamise kibekest katsetanud. Aeg ise on aidanud üle sellest, kutsudes järjest enam naisi kodusele tööle. Akadeemiliste naiste arv väheneb. Mõnelt poolt nähakse selles meie olude tervenemist. See on enesepete ja naiivne vastutõõtamine haridusepüüetele seal, kus neid kõige rohkem tarvis. Ühiskond vajab haritud naise tööjõudu, vajab seda mitmel kutsealal otse mõõdapäästamatult; sealjuures ei saa ega tohi unustada: ka meie kodud vajavad haritud naisi. Naise haridus ei ole koduelule kuidagi halvav, vaid ta peab olema seda soodustav. Otsida ja leida õige lahendus kutsetöö ja kodu vahet kohades — see peab olema ja kindlasti on eesti naise, ja eriti akadeemilise naise, suurimaid ülesandeid. See probleem ei ole

lahendatav nõnda, et naise asemele majja asub palgaline, kes — kuigi ta on ühel või teisel alal asjatundlikum perenaisest enesest — ei suuda kunagi anda kodule seda armsust, hinge ja sisemist rikkust, mida suudab anda haritud naine ise. Viimane, tundes armastust oma kodu vastu, naudingut kodu loomisest ja kaunistamisest, suudab teha mitte üks enese elu sisukamaks ja päikesepaistelisemaks, vaid anda ka rohkem ja paremat perekonnale, ühiskonnale ja riigile. Kutsealal võib töötada niihästi mees kui naine. Üks ala on ühele, teine teisele sobivam. Meie olud tihti ei luba pühenduda ainuüksi kodule. Kõik naised ei mahugi kodudesse. Paljude anded ja huvid kohustavad rakeduma väljaspoolgi.

Ometi see rakuke, mille hingeks saab olla ainult naine, on kodukolle, ja see kodukolle väärub kultiveerimist, eriti meil Eestis, kus kodu oli viimaste aegade ni saatus võõraslaps. Meil leidub küll väarikaid kodusid siin-seal, kuid needki on tunduvalt kannatanud võõraste mõjude all. Vähe on Eestis neid kodusid, mis seisaksid kokkukõlas meie maa ja ajaloo erinevustega, kus valitseks eesti vaim ja ilu. Seesugust kodu leida, luua ja anda enesele, oma mehele, oma tütardele ja poegadele — see on kutsetöö kõrval teine suur ülesanne eesti naisele, on aga tema esimene rahvuslik ülesanne. Muidugi lasub see kohustus eeskätt meie akadeemilisel naisel. Sest kellel oleks rohkem eeldusi selleks kui temal? Käsikäes kutsetööga on akadeemilise naise kohuseks luua säärane kodu, milles sisustus on läbi imunud meie rahva ajaloo ja maastiku omapärasest ilust, olenemata sellest, kui suured või väikesed on kellegi rahalised ressursid; säärane kodu, kus perekonnaliikmete kehakultuur

Miralda Toman

Selgust Edustuse kompetentsi

Kui lehitseda Eesti Üliõpilaskonna Edustuse koosolekukirjeldisi 4—5 aastat tagasi, siis on selleaegsete protokollide kõige silmapaistvamaks jooneks äärmine pinevus rühmitiste vahel, skandaalsed ööd läbi kestvad koosolekud ja sealjuures tihti nii põhjendamatute sihtide kaitsmine, et tagantjärele lugedes tahtmatult tekib mõte, missugune võim sundis neid noori inimesi veetma selliselt oma aega. Lahkuminekuid oli millegi pärast nii palju, et meie sel ajal 5.000-liikmelise üliõpilaskonna esindajad ei saanud tihti muidu teetseda kui kõige teravamates vastuoludes. Mõnel pool arvatakse, et niisugune pinevus töö kvaliteeti ja kvantumit võib suurendada, kuna loiduseni minev leplikkus seda võivat halvata. Kui sealjuures aga silmitseda küsimusi, mille ümber on vaieldud, siis jääb sellest ainult üks protsent olu-

list. Suurema osa kõneainest moodustab aga ehtne „kodu-maaline asjalikkus“. Pisasjajade ümber nägeldakse väsimatult; suured küsimused otsustuvad üksmeelselt ja pikema jututa. Ei ole ime, kui aastat paar tagasi võisime soome „Ylioppilaslehti“ veergudelt lugeda tol ajal Helsingis teetsenud üliõpilaskonna tegelase arvamisi, mis olid küllalt alahindavad meie Edustusele (Haavio, Kui kärbsesest tehakse härg nr. 5. 1932). Tõsi küll, seesugune toon on juba mõne aasta eest sootuks kadunud üliõpilaskonnast. Reportaažid Edustuse protokollidest on juba pikka aega andnud selget märki sellest, et seal koostöö muutub üha asjalikumaks, välja arvatud kõige viimasel ajal mõned koosolekud, mis tänu üksikutele isikutele on kippunud ületama asjalikkuse ja koostöö nõudeid. Tasanemine üksmeele ja asjalikkuse

suunas on loomulik ja positiivne nähtus. Suurem osa üliõpilasi on kindlasti jõudnud arvamisele, et meie üliõpilaskorralduste erinevused ei tohi anda nende liikmetele killustavat joont, kuna need inimesed kõik peavad elama tulevikus ühes riigis ja mahtuma küllaltki väikesele maa-alale. Ja on loomulik, et tasanemine peab lähtuma kõigepealt üliõpilaskonda esindavast kogust. Sellest kogust peaks kaduma kord ometi lõplikult erakondlik vaim, mis suretab jõulisemad algatused ja mõtted. Edustuse põhikiri näeb ette, et ükski liige ei ole seotud mandaadiga ja kõigil sellega on täieline vabadus otsustada küsimusi oma südametunnistuse järele. Tegelikuses me aga näeme ikka jälle seltside rühma ja korporatsioonide rühma ja teisi rühmitisi, kes deklareerivad rühma huvides. Tundub, et kogu see asi saab aluse Edustuse ebamäärasest vahekorras organisatsioonidega. On raske vastata küsimusele, kas meie üliõpilaskonna Edustus on ühtlasi üliõpilaskonna seaduslik kogu või mitte. Mõnigi kogemus näitab, et Edustus ei ole saanud oma otsuseid organisatsioonidele sunduslikuks teha. Samuti organisatsioonid ei saa oma otsuseid Edustusele sunduslikuks teha. Siin seisame õiguslikult määramata vahekordade ees. Võib-olla selle tõttu ei saa Edustuses kunagi teetseda isikud oma südametunnistuse järele, vaid, tundes end ikka mingist kogust sõltuvana, nad peavad harjutama seal sedasama väiklast erakonnatsemist, mille meie oma riigis oleme tunnistanud kõige suuremaks väärnäh-

kindlustab neile tervise ja tugevuse; säärane kodu, kus toitlustamisel ja rõivastumisel arvestatakse kodumaisi võimalusi, säilitatakse eesti omapära ja mis vältib ilu ning maitsekust; säärane kodu, kus valitseb hingeline tasakaal ja üksteisest arusaamine; säärane kodu, kus jõudu ja võimalust mööda arendatakse teadmisi ja harrastatakse kunsti ja ilu; säärane kodu, kus lapsi kasvatatakse ja õpetatakse tubli-deks isamaa tütardeks ja poegadeks, kus neile maast-madalast sisse istutatakse aususe-, õiglustunde, tänutunde oma vanemate vastu, kohusetunde oma kodumaa vastu. Meie tahame ükskord jõuda selleni, et mitte koollega üliõpilaskorraldus ei

oleks need, kust lähtuvad kultuuri alged, vaid et meie rahvusliku kultuuri aluseks saavad meie kodud. Kodudest peavad lähtuma ka kutsealale need valguse- ja soojusekiired, mis kõlblustavad igasuguse tööala ja tagavad riigile kodanikkude õiglustunde ja ustavuse. Meie üliõpilaskorraldused, kellel praegu lasuvad suurelt osalt ka koduse kasvatuse ülesanded, peavad aitama ettevalmistada niisugust haritud kodu.

Seesugust kodu võib luua suurtes ja väikestes oludes, suurtes luksuskorterites ja väikeses hütis; seda ei takista ka see, kui naine ei saa pühendada kodule kõike oma aega ja jõudu.

tuseks. Peaasi on, et sellel erakonnatsemisel Edustuses ei ole mingisugust mõtet. Need otsused, mis seal tehakse, ja huvid, mida seal kaitstakse, ei ole tavaliselt niisugust laadi, millel tarvis oleks appi võtta võtteid või taktikat. Üliõpilaskonnas peaks ometi võimalik olema kasvatada teovõimsaid isikuid, kes suudavad üle vaadata kildkonnahuvidest, kes õpivad kõigepealt mõtlema asjalikult. Loomulik oleks, et Edustusel on peale välispidise esindusõiguse ka seespool üliõpilaselu korraldamisel suuremad õigused. See võiks ainult kasuks olla tsentraliseerimise mõttes. Meie üliõpilasorganisatsioonid taotlevad ju eelkõige kasvatuslikke sihte, ja nende püüdeid ei võiks see sugugi riivata. Kildkondlikud huvid peaksid aga Edustuses kõrvale jääma. Selgitamist vajaksid vahetult üliõpilasorganisatsioonidega ja fikseerimist Edustuse võimupiirid. Praegu need piirduvad peasjalikult deklareerimisega.

Sama küsimuse ees seisame, kui kõneleme vahekorrald ülikooliga. On raske ütelda, kus seisab viga, ent meie teame, et õppetöö korraldustesse puutuvad küsimused, mida Edustus on lahendanud, on ülikooli poolt jäetud lihtsalt tähele panemata.

Ja ometi on Edustus ülikooli poolt tunnustatud üliõpilaskonna esindus. Seda kõike arvesse võttes ei ole palju küsida, milleks säärane esindus koos istub. Juriidiliselt on põhjendusi vähe. Tegelikult meie ometi teame, et üliõpilaskonna keskkogul on suur tähtsus. Üliõpilaskond muutub aina nooremaks. Traditsioonid aina vähenevad. Organisatsioonid killustavad. Üliõpilaskondlik keskkogu seda enam omandab tähtsust. Seal õpivad inimesed töötama koos ja mõtlema üle oma organisatsiooni piiride. Seal

Leida Rips

Noorte sangarite keskel

*Teed kui ei taipaks — endast hakkab hale, —
Nood narrid leiavad: too ongi idioot!
Kui lõust su nägu ees on võlts ja vale,
Sapp muigeks ümber suu on koot.*

*Kui õige vahedaks teeks vaimumõõga
Ja huulilt sülgaks teravuste rahet,
Kõik nende joobnud kõrid pooks ehk lõõga
Ja laiaks raiuks nende enda vahet?*

*Ent milleks seegi? Üks pooljoobnud lurjus —
Ka mitu neid — ei vääriks seda tööd,
Üks mitte-keegi, rumalusest purjus,
Lõõb surnuks tunde, und ja ööd!*

*Kui õige haaraks klaasi juues korraks kaasa, —
Siis kildudeks maad vastu lööks?
Ja hää! — kui tuulekarje vinguks üle aasa —
„Las käia, narrid, elu võidujooks!“*

*Neist üks on meditsiin, saab teisest pastor,
Ent iga alat jutt on halp või rõve.
Ja kuigi korraks lokkab vaimukuse aster,
See endas poolikult vaid varjab kurja tõve.*

*Ons kerge nendel? Tühjust täis on tuba.
Ja siiski — tudeng, noorus... mõnel tühi task, —
Las käia, narrid, ons tarvis mingit luba!
Vaid saatus irvitab kui mingi ask.*

*Vaat, nõnda vedab öid poolsurnud noorus,
Nii tee saab kergeks, värskub vaim!
Kord-korralt sureb halp ja edev voorus —
Mett-piima-Kaanani näeb mürgistatud aim.*

*Mu sõbrad, andke andeks, et ma naeran!
Ma ise olin narr, ja narrem veel,
Et lahti kuristiku vahel meie kaevan, —
Ent süda, süda suur — ja väike terav keel...*

peab süvenema arusaamine, et ühist ja üldist huvi tuleb hinnata üle isiku ja kildkonna huvi. Seal esijoones peaksid tasanema organisatsioonide vahed, et anda eeldusi meie ühis-kondliku elu tervenemiseks

ühise isamaa huvides. Et jõuda ühise, asjaliku töö tasemele, selleks vajab Edustus kõigepealt kindlaid kompetentsi piire, et üksikud esindajad tunneksid end vastutavana üliõpilaskonna kui terviku ees.

*Korp. Indla
konvendimaja.*

Meie

kult laulult, kantuselt oodata sama pitserit. Väljudes sellest põhimõttest, vajab arendamist ja kultiveerimist suurem osa meie üliõpilaslaule. Lchit-sedes näiteks meie üliõpilaslaule veel 1925. aasta väljaandes, võib öelda, et eestikeelsete laulude koosseisus leidub vaevalt 50% algupäraseid laule, s. o. sõnalt ja muusikalt eesti algupäraga. Suurem hulk on tõlked — mõni hal-

Tudengid on lauluharras. Eriti omapärast lauluharrastust oleks põhjust oodata eesti tudengilt, laulupidude rahva lapselt. Tegelik olukord aga näitab vahest teisiti.

Kui võrrelda üliõpilaskondlike laulukooride 50—60-liikmelist koosseisu meie üliõpilaspere suurusega, siis ei saa kiidelda suure lauluarmastusega, eriti organiseeritud üliõpilaste poolt. Vist on see üks neid nähtusi, mida meie intiimorganisatsioonidele tuleb ikka ette heita — ei tunta millegi üldise, üliõpilaskondliku vastu huvi, ei taheta nagu haarata üle oma organisatsiooni piiride. Tuleb veel palju korraldada toetusnädalaid ja kõnelende, et õpiksime kord teotsema terviku ja üldise nimel. Siis võib meie laulukooride liikmete arvgi tõusta. Lauluharrastuse kasuks kõnelevad aga meie organisatsioonides seespool tekkinud kvartetid ja koorid. Need aitavad viljelda paremat osa meie üliõpilaslaulust, niihästi rahvusliku kui kunstilise taseme seisukohast. Ei saa keelduda tunnustamast, et nii hea tasemega koorid, nagu meie mõned organisatsioonid on avalikkudel esinemistel korduvalt võinud välja panna, annavad hea tunnistuse peale muu ka organisatsiooni elavast lauluharrastusest siseelus.

Ja siiski, rääkides tudengilaulust, peab esmajoones arvestama kantust. Selles on tudengi südamelõhk, seda ei tõrju välja ükski koorilaul, ei saa

Kui läheneb toetusnädal...

sed ka asendada. Meie üliõpilaskonda tema praegusel kujul ei saa kujutada ilma kantuseta. Ei ole tarviski kujutleda. Seda enam on aga põhjust olla teadlik kantuste valikul — eelistada sõnadelt ja viisilt väarikaid ja mitmekesiseid laule.

Missugused on siis meie kantused üldloomult? Kuulates meie üliõpilaslaule ja heites pilku meie üliõpilaslauluvarasse, võib sealt leida mõningaid häid ja omapäraseid laule. Peab ütleva, et mõningaid, neidki viimastei aastatel. Nagu meie üldiseks nõudeks on arengut suunata rahvusliku kultuuri omapärase joonte ja stiili esiletõstmise sihis, on põhjust seltskondli-

vem, teine parem. Kurvem on asjaolu, kui küsime, missugused on meie lauldavad üliõpilaskantused. Ühelt poolt on raudvarana püsinud saksa „Rõõmus üliõpilane“, „Rahvahulgad“, teiselt poolt võtavad üha enam maad soome laulud, „Vägevasti, võimukasti“, „Mustlaseks ma olen sündinud“, „Kuule kuidas hääli helab“, „Tuba tuulati“, „Nii mina neiuke“, „Poleks sõda“ jne. Mõni aasta tagasi olid esikohal saksa laulud, tõlkes. Ei saa salata, et neis on palju tudengilaulule iseloomulikku. Vaevalt on laul kusa-gil nii spontaanne, nii omapäraselt spontaanne avaldus kui tudengi kantus. Selles nagu tahaks otsida seda

tudengilaul.

iseloomulikke sädetsid, mis näitab, et laul on tudengi laul. Seda sädetsid meie saksa lauludest leidsime veel mõni aasta tagasi, kui au sees seisid „Noormees isamajast lahku“ ja „Kui on tudeng reisu peal“. Nüüd on tunduva ülevõimu võtnud soome laulud. Sellest võib järeldada, et nendes on siiski midagi ehtsamat ja lähemat meie hingelaadile. Ei või salata, et need moodustavad ilusa osa meie lauluvarast. Neisse ei ole põhjust suhtuda eitavalt, kuna nad on ühendavaks ja virgutavaks lüliliks hõimlaste vahel. Pealegi avaldub neis terve ja elurõõmsa rahva vaim. Kaheldamatult on nad meie lähemal kui saksa tudengilaulud.

kestel aga püütud luua ühtki tudengilaulu, ühtki üliõpilaskantust ühes südame ja särtsuga. Ei ole ju meie tudeng tuim ja ei peaks puuduma laulumehi. Kantuses peaks ikkagi avalduma see, mis tudeng ise tunneb, ja just seda osa ei saa asendada ükski laen. Või kas Emajõe Ateen ei inspireeri? On ju ilmunud „Üliõpilaslehe“ veergudel mõningaid algupäraseid katseid. Kui palju kuuleme neid aga lauldavat? Kahjuks on need katsed ehitatud täiesti saksa eeskujule, pealegi joomalaulude õõnsale eeskujule. Mis ime siis, et näiteks Soomes meie tudengilauluna on kõige rohkem läbi löönud „Ants oli aus saunamees“.

Lõpuks kantuste keele küsimus. Nagu öeldud, saksakeelsed laulud on suures osas organisatsioonides peaaegu täiesti kadunud. Põhjendatakse seda rahvustundega. Ometi aga tihti samades organisatsioonides lauldakse samu laule tõlkes, ja viletski tõlkes. Tihti on tõlge tehtud vabalt, nii vabalt, et meie laulu päritolu unustame või — kas ei ole põhjust meele tuletada soome laulu puhul, kui meie tõlkes laulame iga rea lõpul: „See on eesti laul.“ Akadeemilises peres võõrkeel ei tohiks olla vastuvõetamatu. Võiks laulda muuseas rahulikult ka võõrkeelseid kantusi — saksa-, inglise- ja kas või venekeelseid. Algekeelne laul võib olla mitmeti parem halvast tõlkest. See ei tohiks meie rahvustunnet puudutada. Seda suurem rõhk aga tuleks panna eesti lauludele — eesti tudengi kantusele. Seda peaks tudeng õppima oma rahvalt, ta peaks tuld võtma oma rahva laulu-sädemest.

Irina Kunder.

Pabemal:

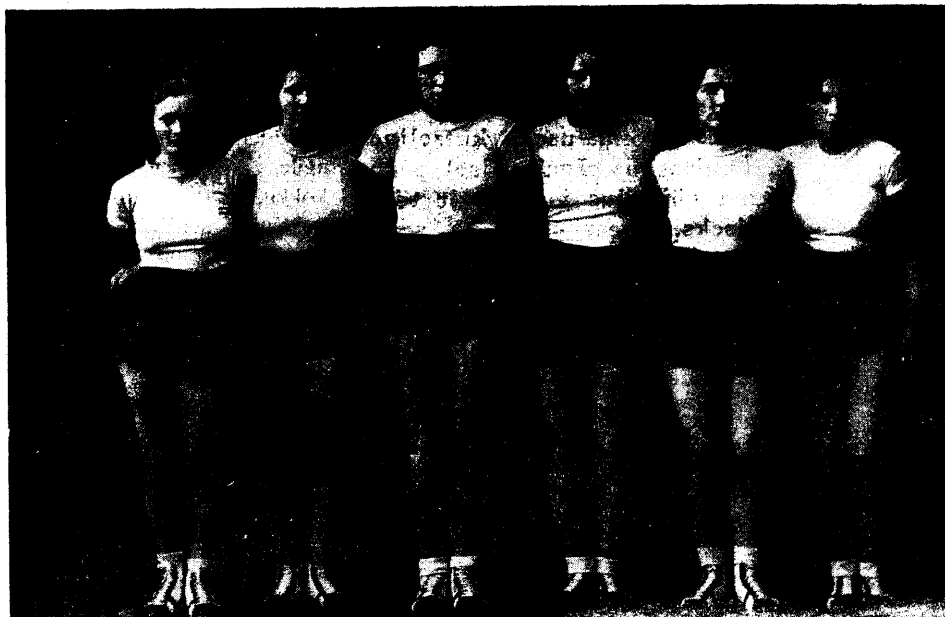
Kus on laul ja mäng...

All:

Korp. Indla käsipalli naiskond.

Kuid lastes kõlada laule üle lahe, valige sel puhul omapäraseid ja eesti laule. Kas ka meie vana lauluvara ei võimalda välja tõsta mõnd „Kuku sa kägu“? Oleks põhjust neid vanu laule elustada. Rõõmuga peab tervitama niisuguste laulude läbilõõmist, nagu „Kodukotus“ ja teised.

Meie iseseisvusaja üliõpilaselu on mitmeti hakanud omandama omapäraseid kujud, saades üha iselaadsemaks. Miks ei ole meil kõigi nende aastate

Julie Teder

Naise elukutse vajadusest

On võideldud aastaid naise majandusliku vabanemise võimaldamise eest, rõhutades naise üld-, era- ja kutsehariduse omandamise ja süvendamise tähtsust.

Naine on aegade kestes ikka olnud olenev oma mehest, perekonnast, ent see majanduslikult mehe heaksarvamusest olenemine on takistanud naist esinemast täieväärtusliku isikuna. Leidub ju veel tänapäev küllalt neid, kes arvavad, et naise õige koht on ainult köögis ja lastetoas, et naisel ei tarvitseks tunnigida tööaladele väljaspool kodu, sest loodus on ise määranud naisele kõrge ülesande — olla ema ja kasvataja, ja sellele pühale ülesandele peab elama naine. Palju kõneldi ja kirjutati naise õilsast kasvatajaülesandest enne „Tööpuuduse vastu võitlemise otstarbel teenistusvahekordade korraldamise seaduse“ valmimist. Nagu meil kõigil teada, puudutaski see seadus peamiselt abielunaisi, eemaldades neid nende kutseliselt töölt.

On ju õige, et suurimaid kutseid on emakutse ja õilsam töö oma kodu teenimine. Selleks ei pea aga naine mitte ainult eriti olema ettevalmistatud, vaid ka aineliselt kindlustatud.

Kui naine tahab olla iseseisev, kui ta tahab, et temal oleks mõju ja kaalu, siis peab ta end kindlustama eluvõitluse vastu, ja meie oludes on ainsaks sellekohaseks võimaluseks kutseline töötamisoskus. Igal naisel peab olema võimalus iseseisvalt töötamiseks, iseasi, kas ta seda kasustab; iga naine peab oma elukutset, sest kutse abil saab iseseisvaks. Ei tohiks panna oma eluõnne kaalule, jättes end ettevalmistamata elu-

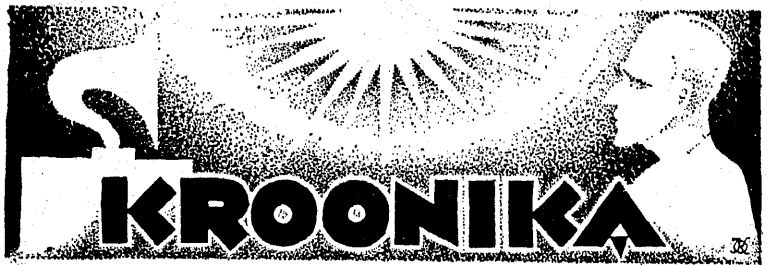
le ja hellitades mõtet, nagu kindlustaks abiellumine tuleviku küllaldaselt.

Tegelik elu näitab, et abielu alati ei ole tagatiseks majanduslikule kindlustumisele; mehe sissetuleku vähesuse tõttu on naine sunnitud töötama väljaspool kodu ja nii oma kutsetööga aitama meest perekonna eest hoolitsemisel. Ja kuigi mehel võib olla rahuldav sissetulek, ei tähenda see veel kaugeltki seda, et naise tulevik on kindlustatud: ka abielus naist võivad tabada rasked õnnetused, ja perekonna saatus on hädaohus, kui naine ei ole varem mõelnud oma elukutsele.

Ka abielulahutuste arvu tõus näitab, kuivõrd vähe kindlustab abiellumine tänapäeval naise tulevikku. Lõpuks ei saa jätta mainimata, et kõik naised ei saagi abielluda, sest on ju meil naisi rohkem kui mehi. See-

pärast iga teadlik noor naine valigu endale elukutse vastavalt oma jõule ja annetele, kuu-lugu see kutse ükskõik mis alale!

Kurdetakse õigusega, et just akadeemilisi naisi ootab ees suur pettumus, kui on sulgunud nende seljataga ülikooli ukсед; peab ju suurem osa neist võib-olla pikemat aega otsima ja hankima töötamisvõimalusi. Palju on viimasel ajal kõneldud haritlaste üleproduktioonist; ei ähvarda tööpuudus üksi juriste, arste, vaid ka õpetajaid, majandusteadlasi jt., kuid see kõik ei peaks kohutama akadeemilisi naisi. Inimene, kes valinud teaduskonna vastavalt oma huvidele, kes töötanud tõsise armastuse ja vaimustusega oma aine alal, kes oskab ja tahab teha tööd, leiab selleks ka kindlasti võimalusi.

Vastu uutele valimistele

Seisavad ees Edustuse valimised. Kuna uue Edustuse tegevusest oleneb iga üksiku akadeemilise kodaniku huvide kaitse, siis ei oleks asjatu siinkohal lühidalt peatuda juhtnööridel, mida tahaksime anda kaasa neile, keda valime oma esinduskokku.

Kuigi senistel Edustustel ei ole puudunud oma hea tahe ja teatav ettevõtlikkus, siis ometi ei saa jätta märkimata, et mitmesse küllaltki akuutsesse küsimusse on suhtunud väga passiivselt.

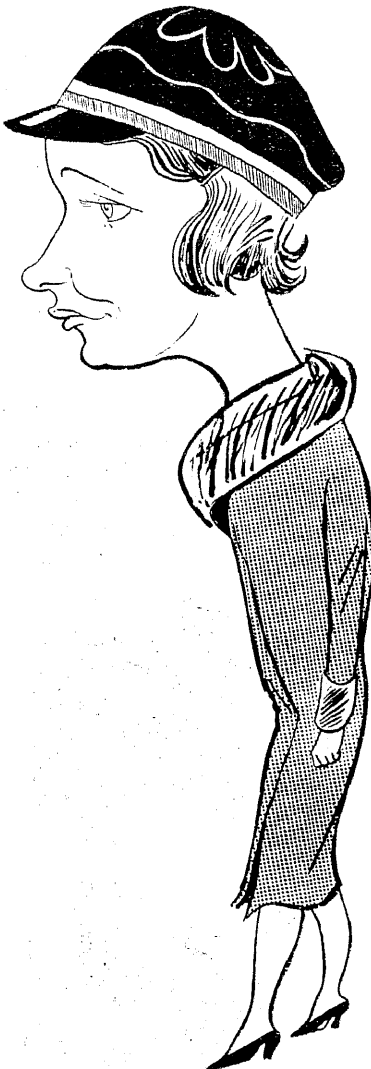
Võtame näiteks kas või meie praegust üliõpilaste arvu. Teadagi on see lubamatult suur, ja oleks kõige viimane aeg seda piirama hakata. Parimaid tagajärgi annaks siin kaheldamatult õppemaksu tõstmine. Küll on seda juba osalt tehtudki (kahjuks aga mitte Edustuse algatusel), kuid senised õppeniaksu tõstmised on olnud vaid väikesed. Nii leidub praegugi veel üliõpilasi, kes suudavad õiendada oma õppemaksu ja ei põe sealjuures isegi tiisikust. Korralik õppemaksu tõstmine vähen-

daks aga üliõpilaste arvu tunduvalt, eemaldades pealegi ülikoolist just kehvemad õpilased, kel niikui nii haridusega ei ole midagi peale hakata, ja garanteeriks, et meie tulevased juhid oleksid jõukate vanemate lapsed, mis mõjuks soodustavalt riigikassa röövlite kadumisele.

Edasi Edustus peaks resoluutsemalt kaasa rääkima õppetöösse puutuvates küsimustes. On ju teada, et meie ülikooli astujate keskmine vaimne tase on võrdlemisi madal. Nagu õppejõududelt kuuldu, leiduvat isegi neid, kes ei tea, et Hamlet ei tapnud oma isa. On arusaadav siis, et üliõpilaselt nõutakse tõsiselt tööd, mille saavutamiseks korraldatakse iga aasta eksameid. Aga nagu näiteks inglise keele grammatika ei ole komöödia, nii ka eksam, kuhu seda ja muudki teadust vastama minnakse, ei ole paik, kuhu tullakse nalja tegema. Kahjuks aga meie oma praegusi eksameid ei saa võtta tõsiselt. Nad on liiga sagedased. Kuna kehtiva korra järele üliõpilane võib käia eksamil neli korda aastas, siis on loomulik, et siin ei saa olla juttu kuigi põhjalikust ettevalmistamisest. Oleks tingimata vajalik vähendada eksamisessioonide arvu vähemalt 75% võrra, — eriti kuna liig sagedastel vastamaskäimistele võiks olla veel see halb tagajärg, et vastamaskäija kaotab oma närveerimisvõime.

Mis puutub eksami lähematesse korraldustesse, siis tuleb imestada, kuidas nii tähtis ülesanne, kui seda on üliõpilase teadmiste-hulga uurimine, usaldatakse üksikisiku kätte. Oleks viinime aeg moodustada selleks eriline ankeetkomisjon. Sellelaadsed komisjonid on praegu tarvitusel nii meil kui mujal ja mõnel pool nad andvat koguni tagajärgi. Komisjoni etteotsa tuleks seada kõva käega mees, kes valvaks selle järele, et komisjoniliikmed ei hakkaks avaldama lahkuminevaid arvamisi.

Üldse peaks Edustus rohkem huvituma tegelikust õppetööst. Et auditooriumid haigutavad tühjust ja loengutel käivad vaid üksikud kenamad tütarlapsed, seda teame juba ajakirjandusest, ja aidata võiks siin vahest ehk ainult mõne Loch Nessi

Ksv. ERIKA VEIDENBAUM. Kuuendat korda vallavanem. Kui kord vaatab pika pilguga, nihkuvad toolid kohtadele. Konvendis on see nurk alati kõige soojem, kus ta parajasti viibib. Ainult enese jaoks ei ole leidnud veel aega. Muidu parandamatu idealist.

monstrumi kohaletoomine, mis siis üle linna meelitaks kokku uudishimulikke. Palju tõsisem on aga lugu asutatava tehnikateaduskonnaga. Arusaadamatuil põhjusil on kõigil selle asjaga hirmus kiire. Asutatakse hariduskomisjone, sõimatakse haridusministrit, tehakse riigikogu ja muudetakse ülikooliseadust — kõik selleks, et küsimus kiiremini laheneks. Aga milleks see rutt? Nii tähtsaid küsimusi ei otsustata aasta ega päripäeva. Ja kui juba kord minnakse sel-

lele tegelikule äraasutamisele, siis tuleks tehnikateaduskondi avada korraga üle maa mitmel pool, et konkurentsi teel tõsta neis pakutavate teadmiste kvaliteeti ja ühtlasi lahendada selle suure asutise asukoha küsimus.

Suuremat tähelepanu tuleks ka pöörata üliõpilaskonna omaabile. Toetusnädalaid tuleks korraldada sagedamini. Need esiteks looksid tihedama kontakti selle korraldajate vahel ja teiseks ei puudu neil ka oma kasvatuslik mõju, kuna nad aitavad kaotada inimeses valehäbi, mis harilikult tekib siis, kui ta peab küsima midagi enese tarvis. Ja mis ongi õilsam kui see, et üliõpilane ise ennast toetab?

Ei puudu ka alasid, millel seni on tegutsetud eduga. Nii on rõõmustav ära märkida seesuguste ettevõtete sunduslikuks tegemist, nagu seda on arstlik kontroll, sest loomulikult ei või enne olla juttu haigekassa loomisest, kui pole teada, kui palju üldse on üliõpilaskonnas haigeid ja vigaseid. Tuleb enne selgusele jõuda selles, missugused haigused meil esinevad, kui kalliks läheb nende ravimine, ja ära oodata, kas vahest keegi neist ei parane ilma haigekassata. Seda tuleb peenelt kaaluda, ja see on just midagi Edustuse jaoks.

Tööd oleks palju, näiteks kooperatiivide avamine, kust üliõpilane kahekordse hinna eest võiks saada kõige mitmekesisemat kaupa, siis tööbürood ja hoolekandeesutised ülikooli lõpetanuile, lugemislaua täiendamine seega, et „möödunud nädala“ ajalehtede riulitele asetataks eelviimase kuu ajalehtede kõrvale ka eelviimase aasta kirjanidust jne. Kõike üles lugeda siinkohal on võimata. Küllap uus Edustus isegi näeb, kuhu tuleb panna külge käed. Meie kohus on aga, asudes valimistele, kaaluda tõsiselt, enne kui anname oma hääle sellele või teisele kandidaadile. Ja seda meie teeme lootuses, et uus Edustus saab tugev ja hea, ning — mis peasi — poliitikast võimalikult eemalseisev. Poliitika on rahva asi. Edustusel, nagu kaitsevaelgi, on suuremad ülesanded.

Refor Maator.

Helene Treial

Talu asustusajaloo uurimine ja Riigi Keskarhiiv

Kaaluv enamus meie intelligentsist põlvneb maalt — taludest. On saanud harjumuseks hinnata ja arvustada isikuid ja nende võimeid, kuid sealjuures tänini on unustatud vaadelda kodusid, kust nad põlvnevad. Seda on tehtud nii kuidagi möödaminnes ja mitte asjalikult M. Lipu, Karell'ide ja Masing'ite suguvõsas. Ometi oleks küllaltki põhjust nõuda, et paralleelselt genealoogiliste andmetega esineks ka asustusajaloolised andmed selle mõiste kitsamas mõttes.

Korduvalt on toonitatud asustuseuurimise vajadust. „Sest taludest on võrsunud meie iseteadev ja võitlustes julge talupoeglus. Kõik mida võime nimetada riigis kandvaks, edasiviiaks, rajaneb temale,“ kirjutab J. M., „Kaja“ 1933, nr. 291.

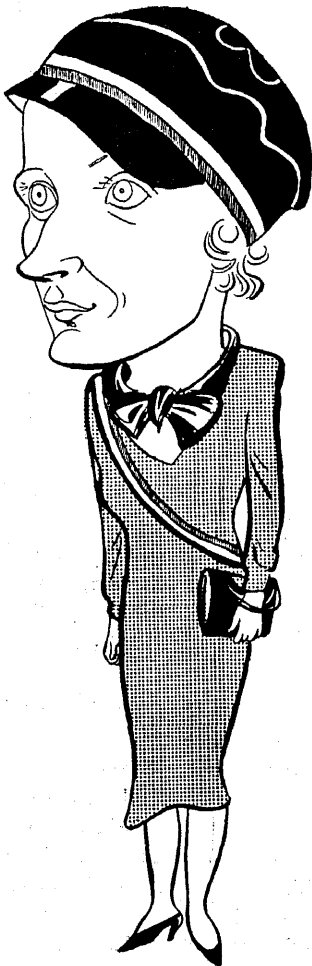
Asustusajaloo uurimist peab dr. P. Johansen täie õigusega tähtsaks rahvuslikuks ülesandeks. Asustusajalugu koosneb õieti laiaast andmete kompleksist. Ta haarab ühtlasi osa majandusajalugu, agraarajalugu, õigusajalugu, genealoogiat ja näitab rahva koosseisu etnilises suhtes. Oma kaugemas ulatuses haarab ta ka arheoloogiat. Seniilmunud teaduslikkudest töödest sellel alal oleks enammainitavad dr. P. Johanseni „Siedlung und Agrarwesen der Esten im Mittelalter“ ja mag. O. Liivi „Vene asustusest Alutagusel“. Need tööd on mõlemad üldiseloosuga. Üksiktaluu uurimust ei leidu meil senini veel ühtegi. Üksikküla uurimisega on alanud Ülikooli Majandus-Geograafia Kabineti juhataja mag. E. Kant, nimelt Kärkna Pustvere külaga. Siin on jõutud andmete kogumisega tagasi minna 16. saj. — ja see töötab saada üheks huvitavamaks teoseks asustusuurimise alal.

Kuid ei ole mingit õigust jätta asustuse uurimise küsimust ainult ajaloolaste hooleks, sellest tohiks haaratud olla ja kaasa aidata iga talust põlvnev üliõpilane.

Tuleks kodustelt ja ümbruskonnast hankida suusõnalist traditsiooni talu ja selle omanikkude kohta ja siis asu-

da valla arhiivide vaatlemisele. Valla arhiivide andmed ulatuvad tagasi umbes 19. saj. keskpaigani, ning siit võib nähtuda taluomanikkude vahetust, talu jagunemist (tütartalud), mõnevõrra ka majanduslikku olukorda, nii viljavõlga magasiaita ja muud. Ka kohapealsed kirikute arhiivid ja, kus olemas, ka eraisikute arhiivid tuleksid läbi vaadata ja vastav andmestik talu kohta üles tähendada. See tohiks olla üliõpilasele suvisel puhkeajal vaheldusrikkaks tegevuseks. Siis tuleks järjekorras asuda Riigi Keskarhiivis säilitatavate asustuslooli andmeid si-

saldavate materjalide läbitöötamisele. Siin tuleks esmajoones kasustusele Kihelkonnakohtute arhiivid, kus leiduvad talude ostumüügi- ja rendilepingud, samuti Talurahva asjade komissaride arhiivid. Siis revisjonilehed, mis ulatuvad kuni 1782. a., ja vakuraamatud, mis Lõuna-Eesti kohta olemas 1805.—1819. a. Järjekorras kirikuraamatud, mis kohati ulatuvad tagasi kuni 17. saj. keskpaigani. Viimased sisaldavad peale perekonnalooliste andmete väga palju mitmesuguseid päevaküsimustega seoses olnud teateid, nii katku, näljahäda, sõja, mitmesuguste õnnetuste, kuritööde, talupoegade liiklemise ja muu kohta. 19. saj. algusest leidub Eestimaa Kubermanguvalitsuse ja Eestimaa talurahva seaduse elluviimise komisjoni arhiivis talunikude vabastamiskirju ja palju muid talurahva vabastamise puutuvaid andmeid. 18. saj. lõpu kohta, nagu eespool mainitud, leidub andmeid veel revisjonilehtedes. Põhja-Eesti kohta on olemas Eestimaa Kroonu Palati arhiivis 1724.—1807. adramaade revisjone. Need sisaldavad väärtuslikke andmeid talude koormiste, inventari ja pere suuruse kohta, kaasa arvatud ka kodakondsed. Järgmine sisurohke revisjon on a. 1712, mis Põhja-Eesti alade kohta leidub Tallinnas Eestimaa Kirjanduse Seltsi arhiivis, Lõuna-Eesti kohta kahjuks Riias Läti Riigi arhiivis. Kaheldamatult tuleb asustusuurimise kõige tähtsamaks aineseks pidada maakaarte. Kahjuks pole see aines vene ajastust mandril üldise iseloomuga. Saaremaal on veneaegne kaartide ja nende juure kuuluvate toimikute seeria täielik, ta haarab a. 1767—1875. Veneaegsed maakaardid leiduvad Riigi Keskarhiivis: Eestimaa Joonistuskoja, Liivimaa Joonistuskoja, Eestimaa Katastriameti, Saaremaa Maareguleerimise Komisjoni ja mitmes teises arhiivis. Neile kaartidele pole tavaliselt märgitud hoonete asetust, mis aga asustusloo uurimisele on kaheldamatult suure väärtusega, samuti valitseb kohanimede suhtes kee-

Ksv. AMANDA FELDMANN. Üks Mulgimaa tütarlaps. Ametilt agropoom. Eriharrastus hõimutöö.

leline võõrapärasus, eriti just nende kaartide juures, kus kohanimed on märgitud vene keeles.

Vastandina vene ajale pakub hilisrootsi aeg rohket ja väga väärtuslikku materjali maakaartide näol. Rootsi-aegsete kaartide juures valitseb sisuline ja stiililine ühtlus. See on tingitud asjaolust, et Rootsi keskviimu poolt teostati enne reduktsiooni läbi viimist põhjalik maademõõtmine, mille tulemuseks on maakaardid Lõuna-Eestist a. 1680—1700 ja Põhja-Eestist 1688—1709. Selles seerias leiduvad üld-, ringkonna-, kihelkonna-, mõisa-, küla-, talu-, piiri- ja teedekaardid. Seega on antud valdusalade piirid, mis asustuslooliselt võrratu tähtsusega. Ka on kaartidel märgitud hoonete asetus ja põldude jaotus. Väga sagedasti esinevad, eriti Põhja-Eesti kaartidel, ka välja nimetused. Aineserohke täienduse neile rootsiaegsetele kaartidele moodustavad kirjeldusraamatud. Siin esinevad andmed mõisade, küllade ja talude maa-alade suuruse, pinna ja põhjaomaduste kohta. Talude peremehed on nime järgi loetletud. Leidub ka andmeid üksikute talude koormiste ning mõisaraha ja käsitöölise kohta. Eelnimetatud rootsiaegsed kaardid kuuluvad Eestimaa Rootsi Kindralkuberneri ja Liivimaa Joonistuskoja arhiivi.

Küllalt asustusloolisi sugemeid leidub Eestimaa Rootsi Kindralkuberneri arhiivis supliikide seerias. Kahjuks puudub siin veel kohanimede register ja seetõttu on kasustamine raskendatud. Samuti leidub ainest Põhja-Eesti kohta 1680. a. reduktsiooni materjal ja 1680-date aastate inkvisitsioonis, 1615. a. vakuraamatus Rootsi valdusala kohta Eestimaal, 1589. a. Poola revisjonis, mille välja andnud I. Jakubowsky 1916. a. Varssavis. Siis 1564. a. Järvamaa vakuraamatus, hoidub Liivimaa Rootsi Kindralkuberneri arhiivis, ja 1564. a. Läänemaa vakuraamatus, hoidub Eestimaa Rüütelkonna arhiivis. Nimetada tuleb veel kõige vanemat Läänemaa vakuraamatut (1518.—1544. a.), välja andnud F. v. Stackelberg, trükitud Tartus 1929.

On küllaltki tehtud, kui kasustatakse meil leiduvaid materjalihulki.

Leida Rips

Emake!

*Su neiupilt mu laual raamatute keskel
ja kõrvun Sinu viimne jumalagajätt.*

*Mind saaten kodus taas, kui alanud semester,
kesk lume valget välja mul nukralt viipad kätt...*

*Teadsin, olid noor ja kauneim olid naistest,
et jumaldaden Sind ma uhke olin Sulle,
et kõikjal Sinu süda ikka avat mulle.*

Emal!

*Nägin Sind, kui Sinu palged poln'd veel kortsus,
ent silmis siiski juba pisarate neste,*

*kui minu väiksel voodil istusid Sa, kuldsuu,
ja ootasid Su huulilt muinasjutu vestet.*

*Ja siis, kui Sinu huuled sosistasid palveid
ja pää Su sülle peitis Sinu uje laps,
Su ööde unetust ja haigevoodil valveid,
kui Sinu malnidus mind tegi tugevaks.*

Oo, emal!

*Sinu silmin heiaastus mu iga mure,
kui minu väike maailm oli mulle julm,
ent armastus, mis nõnda suur, ei sure —
ja peagi koiduhelge jälle minu ulm...*

*Siis kulges aastaid. Minu väike ilm sai suureks.
Võib-olla söötsin uude liiga tarmukalt...*

*Harv kojumatk meid ainsaks ühendavaks juureks,
kus Sinu nukker pilk mind saadab küsivalt...*

Emal!

Aeg sai teiseks, Sinu päevad raskeks.

Su palged jälgi kandvad murest, käed tööst.

*Su piht ja ranne muutund tugevaks ja raudseks —
Nii ründab töö, et sunnib võtma lisa ööst.*

*Emal! — Siiski suur on selle sõna võlu,
hellust hajutav ja raske armastuse jõust.*

*Jääb tema üksi Sulle, Su hinge kääriv õlu,
kui Sulle haiget teind ja petnud ilma lõust...*

*Ta viimse Sulle suudaks ära anda
ja kümnekordselt kõik Su mured kanda.
Jääb emake.*

Mõnel juhul muidugi võib ju hiljemini kasustada meie olude kohta käivaid materjale Stokholmi ja Varssavi arhiives.

Põhjamaade ajaloo professor A. R. Cederberg 1928. a. Tartu Ülikoolist lahkudes on väljendanud, et säärast töötahet ja rõõmu, kui on eesti üliõpi-

lasel, soomlasel ei ole. Tahaks loota, et üliõpilased pühendavad osakese sellest töötahtest oma esiisade päranduse uurimisele.

On ju kõikidel oma kodutalu armas — ja Riigi Keskarhiivi aineserohked kogud ülikoolilinnas kergelt kättesaadavad.

Dr. Fr. W. Foerster'i järele Ira Kõiv

Autoritatiivse kasvatused pedagoogilisi põhjendusi

Kui Euroopas tekkis demokraatia, siis polnud see juhuslik, et samal ajal ilmus Kant'i „Selbstgesetzgebung“, sest vabaduse alus on enese-seaduseandlus. Need kodanikud on võimelised kaasa valitsema, kes suudavad end ise valitseda.

Kuidas jõuda enesevalitsuse, enese-kontrollini?

Seda ei saavuta meie jalamaid, see põhjendab kehtval harjumusel, on pideva soovide ja kirgede vahelise võitluse tulemus.

Kui seda demokraatliku organisatsiooni põhialust saavutame kasvatused ja harjutuse teel, milline peab siis see kasvatus olema?

Vastus sellele — demokraatlik kord nõuab autoritatiivset kasvatused.

Keskkooli lõpetajad, kelle vanus meil tavaliselt on 17—19 eluaasta vahel, vajavad veel jätku senisele karakterikujundamisele. Seda ülesannet tuleb üliõpilasorganisatsioonil jätkata, ja seda taotlevad meie organisatsioonid kahel erilisel teel: individuaalsel ja autoritatiivsel teel.

Vaatleme siin viimast.

Inimese tahte arendamisele, kogu kultuurile on asendamatu väärtusega see asjaolu, et inimene oma elu kestel läbi teeb ühe ajajärgu, mille kestel ta niioelda enese ohjeldamatusest üle saab ja oma isiklike tujusid ohverdab suurema ühiskonna heaks.

Distsipliin, millele tugineb autoritatiivne kasvatus, ei tohi olla välispidine, pealesunnitud, kus iga pisiasja korralikku täitmist ei nõuta mitte asja enese pärast, vaid et treenerida inimest enesalgamisele ja sõnakuulmisele. See on sotsiaalpedagoogiline koolitus ja kasvatus täpsusele.

Inimene peab õppima tegutsema seadusepärast ja aru saama indiviiduumi eelistuse tarvilikkusest kollektiivsetele saavutustele.

Vaieldakse vastu, et see „tingimata“, mida sisaldab eneses autoriteet, on haavav.

Siin meie ei räägi üksikjuhtumest, vaid musterautoriteedist. On ju selge, et autoritatiivse kasvatused printsiibi juures palju onoleb juhtidest.

Distsipliin, mida nõuab autoritatiivne kasvatus, peab olema ühenduses isikuvabadusega ja -väärsusega, peab arvestama isikupärasust ja isiku iseseisvuse tarvet. Sõnakuulmise nõue peab olema seotud respek-

teeriva käitumisega. Inimene ei tohi mitte alluda pimedast peast, vaid peab ise huvitatud olema sellisest ratsionaalsest ja arendavast enesalgamisest.

Ainult see isik allub täielikult korrale, kes selle korraga sisimalt nõustub ja selle heaks kiidab.

Inimene iseeneses omab sügavat sisemist sõnakuulmise tarvet, väidab Foerster.

Just see vabatahtlik korraga nõustumine kujutab enesest kõrgemat isikliku vabaduse ja tahteenergia saavutust.

Autoritatiivse kasvatused probleeni juures tuleb kokkukõlastada kaks diametraalselt vastupidiselt asetatud inimese tarvet: ühelt poolt sotsiaalse korra ja töö nõue eksaktse sõnakuulmise järele ja teiselt poolt isiku nõue vabaduse ja iseseisvuse järele.

Vasturääkivus inimväärsuse ja sõnakuulmise vahel peab kaduma. See sisemine nõustumine korraga pole üksnes tingimus harivale jõule, vaid alus tõeliselt produktiivseks koostööks. On ju tarvilik, et inimest tervikuna rakendataks.

Mida enam meie moodne töökultuur isiku vastutust, initsiatiivi ja vabadust nõuab ja arendab, seda tarvilikum on kõiki neid vabatahtlikke jõude arendada ja säilitada tugeva harjumuse ja kindla kasvatused abil.

Tänapäev individuaalne initsiatiiv ja vastutustunne pole mitte üksnes isiklik hüve, vaid esimeses järjekorras kultuurhüve ja tihti majanduslik tegur.

Nagu öeldud, demokraatlikus riigis kodanikkude enesevalitsus on paratamatuks eelduseks ja toeks riigikorrale. Kui meie oludes osa üliõpilasorganisatsiooni, nimelt korporatiivse kasvatusprintsiibi, siis see peaks olema heaks eelduseks noore demokraatliku riigi kodanikkude kasvatusmisel.

Ksv. SELMA NEUMANN. Päevad on talle lihtsalt lühikesed. Uuritakse praegu, kas on veel alasid, kus ta pole teotsenud. Eriharrastus segakoor. Ametilt ajakirjanik. Kui suureks ja rikkaks saab, lubab magada igal ööl vähemalt kuus tundi.

Korp. Indla coetus 1933/1934.

Alide Malm

Meie eeskujud

Varasest lapsepõlvest võrsu-
me tegevuses ja ümbruses, mil-
lest sõltub edaspidises elus
meie suhtumine. Meie kodud,
ümbrus, milles me kasvame, ole-
nevad taas üldisest kultuurili-
sest tasemest. Iseseisev elu oma
võitluste, keerukate elamistin-
gimuste lahenduste otsingutel
on tegevuse määrajaks. Ideede
leidmine, püüete sooritamine ja
silmaringi laienemine ning ot-
sustavad elamused annavad sihi
ja suuna. Nad peavad aga ole-
ma juhitud kõrgematele vaim-
setele ülesannetele, neid tuleb
arendada teadlikult „hingelise
raviga“.

Kust võtame kasvatuslikke
eeskujusid? Missugused pea-
vad nad olema?

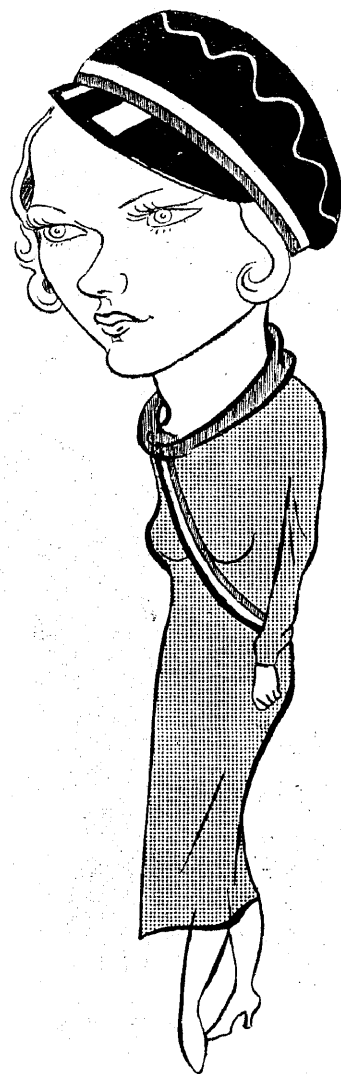
Eeskujudeks võivad olla ikka
vaid üksikud. Nii on see riigis,
üliõpilaskonnas ja igas juhtivas
tsentrumis.

Autoriteetne eeskuju on tar-

vilik — paratamatult tarvilik
tegur rahva elus. Ent meie
rahva olevik on võrratult maha-
kiskuv, alates noortest kuni riig-
juhtideni. Kõik, mis on pü-
ha üksikule või hulgale, naeru-
vääristatakse. Meie aatelised
loomujõuga isikud, meie vaba-
duspüüete eestvõitlejad ja õhu-
tajad, kõiki neid on püütud tal-
lata põrmu. Iseseisva riigi esi-
mese aastakümnega on suude-
tud kõrgustelt alla tõmmata ter-
ve rida suursi. Ideaalide pu-
rustamine, vastastikune musta-
mine, intriigitsemine on kaju-
nenud ülesandeks. Kildkonna-
poliitika on haarav, ja omakasu
tihti ainsaks tõukejõuks. Need,
kes hoolimatult materdavad, ei
mõtle, kui palju kaotab sellega
rahvas. Kui rahvalt on võetud
tema pühadused, on väga kõi-
kuvale pinnale ehitatud tema
tulevikutöö. Meie oleme jõud-
nud sellele punktile, kus on

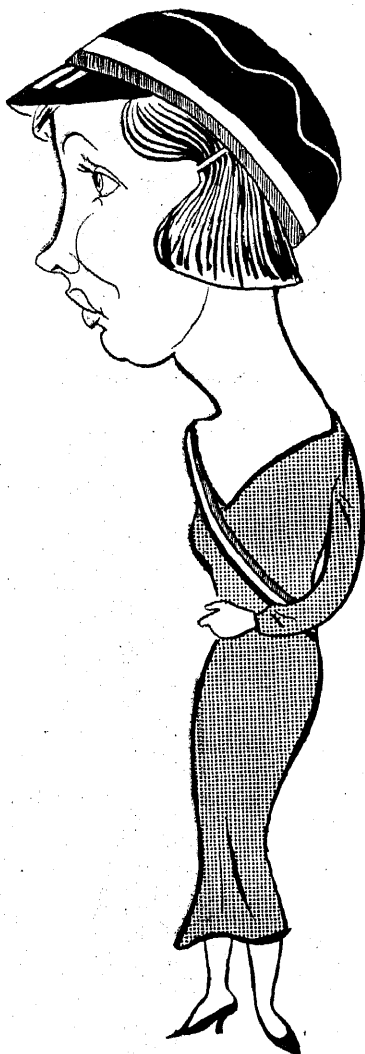
aastate jooksul vastutustunde-
tult maha kistud palju sellest,
mis sellel rahval enne on olnud.

Juba koolis avaldab see tak-
tika tulemusi. Kui aastat küm-
me tagasi õpilasele näiteks ko-
dumaise kirjanduse tunnis sai
selgeks, et sel rahval on olnud
suur Kreutzwald, on olnud
„Kalevipoeg“, mida peetakse
raudvaraks, on olnud isamaalise
tunde sütitaja ja õhutaja Koi-
dula, siis kindlasti sellega anti
õpilasele tugevat kõlblist selg-
roogu ja rahvuslikku teadvust.
Selles on kirjanduse kasvatus-
lik väärtus. Olukord on täna-

*Ksv. HEDVIG PUIJAT. Buršš. Si-
seelus vanem kaasvõitleja, ja rebased
seda ei unusta.*

päev muutunud seevõrra, et mõnigi keskpärane õpetaja uuemate uurimiste najal peab oma kohuseks klassis seletada, et kõik need kirjanikud on avaldanud ainult plagiaate ja „Kalevi-poeg“ ei ole ehitatud kaugeltki rahvapärasele alusele. Või kas on ükski rahvas oma laulik, nii sooja isamaalise hingega laulik, kellest olenes terve ajajärk, sel määral paljastanud ja naeruvääristanud kui meie Koidulat, — kõnelemata tema tütarde lugudest, millega mindi odava reklaamini. Teadusel on

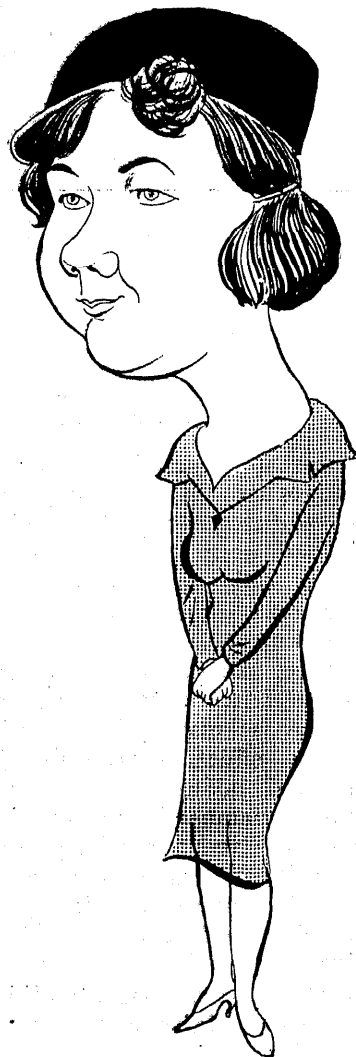
Ksv. MIRALDA TOMAN. Väljaspool tegelinski. Ülikoolis jurist. Praktiseerib konvendi koosolekuil prokurörina. Muidu hea tütarlaps.

alati oma õigus. Kui keegi on leiutanud „Lembitu“ algupära, siis ei saa seda „Lembitut“ pidada enam eestipäraseks. Äärmiselt ettevaatlik peaks aga oldama selles, kuidas niisuguseid asju käsitletakse. Eriti kuidas neid käsitletakse koolis.

Samuti on ilukirjandusega. Seal kipub ikka valitsema haiglast tendentsi. Ei saa vabandada realismiga seda, kui mõni autor otse sihikindlalt moonutab oma teostes tüübid karika-tuureks. Elujõulisi kujusid ei paku meie kirjandus liialt palju, kirjanikud on ikka osanud välja noppida kõige halvema. Võtame näiteks kas või meie naisüliõpilase kujutamise kirjanduses. Nimetagem Jaan Perdi verevaeseid, kõlkuvaid õilmekesti või elupõletajat naiskorporanti, keda peaaegu avaliku naisena kujutatud Agnes Taari „Emake maamullas“. Siin tekib tahtmatult küsimus, milleks niisugune mõnitamine või kus on niisugust naistüüpi nähtud. Kas kunst nõuab niisugust äärmust? Kas ei ole meie naisüliõpilaste hulgas kirjaniku silmis tõesti positiivseid kujusid? Sellise haiglase tendentslikkuse vastu tohiks sellepärast rääkida, et kirjandus jätab lugejasse mõju, ja tahaks näha mõju ka positiivses suunas. Eeskuju on tähtsam sõnust. Otsitakse üle keskmise tõusvaid vaimuandeid. Neid on palju. Sagedastel juhtudel on need aga kapriissed, auahned, omakasupüüdlilikud ja põhjalikkuseta rabelejad. Andekusest on vähe. Vajame tahtjõulisi, energiaga töötavaid, kindla eesmärgiga ja kõlblaid isiksusi. Ei piisa vanemate jõukusest, ei õdede-vendade tiitlitest. Kas on meil tingimusi, milledes võivad kujuneda kõlblad isiksused?

Üliõpilaskonna kasvatuslikuks keskuseks on organisatsioonid. Organisatsiooni vaim ja meelsus annab isikule tema tunnuse. Noor üliõpilane juba su-

rutakse teatavatesse raamidesse ja luuakse teatav pütser. Sellel on põhjapanev tähtsus. Siin on viimane kasvatuslik etapp enne iseseisvasse ellu siirdumist. Organisatsiooni elujõulisus, laiaulatuslikkus ja mõju oleneb palju juhtidest. Ametnikke on palju, juhte vähe. Pea kõigis meie organisatsioonides on saanud kombeks, et üksikud isikud püsivad juhtide kohal aastaid. Seda on imestatud. Organisatsiooni seisukohast niisugu-

Ksv. IRINA KUNDER. Päeval õpetab koolis lapsi, õhtuti on konvendis virk ja viisakas lihtliige. Parematel silmapilkudel omab konvendis koorijuhhi õigusi.

Soodsaim ostukoht akadeemilisele perele on

kirjutusmaterjalikauplus

Konstantin Jaik

— Tartus, Suurturg 11 —

ne nähtus ei ole negatiivne, kuna sellega on garanteeritud pidevus ja vilumus organisatsiooni tegevuses. Noorte kaasatõmbamine, ettevõtlikkus oleneb tihti sellest. Veenvad tõekspidamised on mõjuvad. Juhi isikus kujuneb kindlamaks ja konsekvantsemaks, mõtteviis puhutamaks, kui ta seisab pikemat aega vastutavana organisatsiooni kui terviku ees.

Meie organisatsioonides püsivad autoriteedid ja sellel põhjeneb kogu kasvatus. Niipea aga kui meie vaatame üle oma organisatsioonist, meie sagedasti unustame asjaliku kriitika ja laskume kildkondlusesse. Meie organisatsioonide süsteem ei lase tõusta juhtidel, kuigi need oleksid head juhid, palju üle oma organisatsiooni piiride. Tihti ei tunnustata isikut sellepärast, et ta kuulub teise organisatsiooni, kuid sealsamas meie kaldume pimedalt kaitsma oma organisatsiooni liiget seal, kus kõlbliselt kaitsmiseks mingisugust õigust ei ole. Sama taktika süveneb tegelikus elus ja suurendab veelgi valitsevaid lõhesid.

Seisame riigijuhi valimiste ees. Oleme saanud tunnistajaks, millise laimu ja kõmuga seda on ühendatud. Selgub, et meil varsti võib isikuväärtuse tunnuseks pidada seda, kui teda avalikult laimatakse. Väikeses riigis on kerge keerutada kõmu isiku ümber. Seda enam on tar-

vis väikeses riigis noore akadeemilise pere kasvatamisel nõuda autoritatiivset kasvatust, õpetada respektierivat suhtu-

mist teise isikusse, õpetada hindama oma juhte — õpetada neid hindama ka siis, kui nad kuuluvad teise ringkonda.

Osa käsipalli finaliste selgunud

Korp. Indla võitis korp. Filiae Patriae.

Üliõpilaskonna käsipalli esivõistlustel on pea kõikjal juba jõutud pool- ja täisfinaalideni.

Võrkpalli ja korvpalli eriklassis, kus osavõtjaid meeskondi kummaski ainult kaks, annab meistritiitli võrkpallis EÜS-i ja ÜS Raimla teistkordne kohtamine, korvpallis aga EÜS-i ja korp. Fr. Estica samuti teistkordne kohtamine.

Mõlemas on kindlaks võitjaks EÜS. Üldklassi võrkpallis on poolfinaalides ÜS Liivika ja korp. Rotalia — võitjate ringis, ning korp. Fr. Liviensis ja EÜS — kaotajate ringis. Nende võitjad lähevad siis kokku mänguks meistritiitlile.

Üldklassi korvpallis on kaotusteta finaali jõudnud EÜS Põhjala, et oodata seal kaotajate ringi võitjat, kelleks tuleb ÜS Liivika, korp. Rotalia, korp. Vironia ja korp. Fr. Liviensise võitja.

Naiste võrkpallis kohtavad finaalis korp. Indla ja Organiseerimatute naiskonnad, milline kohtamine eelduste järele töötab kujuneda õige tasavägiseks — kuna korp. Indla mäng esimesest kohtamisest saadik nimet. naiskondade vahel tunduvalt

on paranenud, nagu selgus korp. Indla esinemisest korp. Filiae Patriae vastu.

Peale Üliõpilaslehe nr. 2. ilmumist, kus eelnevad tagajärjed toodud, on peetud kaks võistlusõhtut, kus tagajärjed kujunesid järgmisteks:

Võistlusõhtu laupäeval, 3. III s. a. oli huvitavate mängude tõttu kokku tõmmanud õige rohkelt akadeemilist peret, eriti tugevalt olid esindatud korp. Indla ja korp. Filiae Patriae.

Esimesena kohtasid võrkpalli üldklassis korp. Fr. Liviensis ja korp. Fr. Estica meeskonnad. — Tasavägise ja nauditava mängu võitis korp. Fr. Liviensis 2:0 (15:10 ja 15:10). Mõlemad meeskonnad mängisid hästi, nauditavalt rahulikult ja kindlalt.

Järgnes õhtu clou — korp. Indla ja korp. Filiae Patriae kohtamine naiste võrkpalli poolfinaalis — kuna mõlemad naiskonnad olid kaotanud Org-matutele — Filiae Patriae 3-e ja Indla 2-e game'iga — siis olid mõlema šansid enne mängu pea võrdsed.

Peale esimeste punktide korp. Indla kasuks — jääb viimane veidi passiivseks ja annab 5—6 punkti järjest ära — siis aga kogub end ja kenade survetega teeb vahe tasa, läheb juhtima ja võidab esimese game'i 15:11 — teisel game'il on korp. Indla kindlam ja oma vastasest tunduvalt parem — ning võidab game'i üsna hästi mängides 15:5 — seega kogu huvitava ja elevusrikka mängu 2:0 — pääsedes seega finaali, kus tal seisab ees kohtamine Organiseerumate naiskonnaga.

Järgneb meeste üldklassi korvpalli poolfinaal möödunud aasta riivaalide — meistri, korp. Rotalia ja möödunud aasta finalist EÜS Põhjala vahel.

Alul asub EÜS Põhjala õnnestunud visetset juhtima — peagi tuleb aga korp. Rotalia järele ja täiesti tasavägises mängus lõpeb poolaeg EÜS Põhjala kõige napima ülekooliga 12:11. Teise poolaja esimesel veerandil arendab EÜS Põhjala tugeva pealetungi ja läheb paari-kolme korviga ette — seega on korp. Rotalia selgroog murtud ja ta ei saa enam kardetavaks.

EÜS Põhjala võidab poolaja 15:5 — kogu mängu seega 27:16 — jõudes sellega ühtlasi üldklassi korvpalli finaali.

Järgmine võistlusõhtu oli püha-päeval, 4. III s. a.

Õhtu esimese võistlusena oli korp. Fr. Liviensise ja EÜS Põhjala kohtamine üldklassi võrkpallis.

Huvivaeses mängus suutis täiesti kokkumängimata ja ükskõikselt mängiv EÜS Põhjala meeskond vastu ootusi tugevat vastupanu avaldada muudu heale, aga sellel õhtul tavalisest nõrgemalt ja tututult mängivale korp. Fr. Liviensise meeskonnale. Võitis korp. Fr. Liviensise 2:0 (15:7 ja 15:12).

Korvpalli üldklassis andis EÜS loobumisi võidu korp. Fr. Liviensisele ja peetud kiiretempo-

lises sõprusvõistluses EÜS-i eriklassi meestega tugevdatud meeskond võitis korp. Fr. Liviensist 50:43 (19:16).

Õhtu viimaseks mänguks oli ÜS Liivika ja korp. Fr. Aeterna kohtamine korvpalli üldklassis.

ÜS Liivika — kaotanud esimese poolaja, asub teisel poolajal suure energiaga tugevale pealetungile ja ennustuste vastaselt sunnib korp. Fr. Aeterna kapituleeruma 26:16 (6:11). Korp. Aeterna väljalangemine tsüklis kahe kaotuse tagajärjel juba enne poolfinaali — oli teataval määral üllatuseks — kuna tsükli alul teda üheks favoriidiks peeti.

Esivõistluste tsüklis jääb veel 3—4 võistlusõhtut — igatahes näivad tänavu meistrid kroonitud olevat aprilli keskel juba.

Akadeemilisi teateid

Ülikooli lõpetasid:

FILOSOOFIATEADUSKONNAS: Marie Ester, Erna Grossmann, Leopold Kivimägi (cum laude), Rudolf Kulp, Juuli Sarv (cum laude), Erica Sild, Linda Veiken, Andreas Veiss (cum laude).

MATEM.-LOODUSTEADUSK. Tatjana Amitan (loodust.) ja Paul Kaur (mat.), mõlemad cum laude.

ARSTITEAD. - FARMAATS. osakonna lõpetas A. Hagivang.

Kinnitati:

Füüsikalise keemia labor. van. ass. dr. A. Parts'i teenistusaega pikendati.

R. Öunap jääb edasi diplomitud edasiõppijaks kriminalistika alal

ja ühtlasi vabatahtlikuks assistendiks kriminalistika kabineti juures üheks aastaks.

Uusi doktoreid:

DR. PHIL. NAT. ARNOLD TUDEBERG.

Dr. phil. nat. diplom otsustati välja anda Arnold Tudeberg'ile, kes 17. II 34 kaitses oma väitekirja kvadratuurridade teooria ja rakendamisviiside üle (rakendusmatemaatika alal).

DR. PHIL. PEETER ARUMAA.

Dr. phil. diplom otsustati välja anda Peeter Arumaa'le, kes 28. veebr. kaitses oma väitekirja leedu isikuliste asesõnade ajaloo üle (slavi keeleteaduse alal).

UUS MAGISTER.

Mag. theol. diplom otsustati välja anda Kurt Steinberg'ile (magistritöö variseeride ja nende kujutamise üle Uues Testamendis).

ÕPPEMAKSUST VABAST. JA STIPENDIUMID.

Ülikooli valitsus vabastas õppemaksust täies ulatuses 256 üliõpilast, poole õppemaksu ulatuses 156 üliõpilast; peale selle said abirahsid ülikooli määrsummadest 148 üliõpilast, kes ühtlasi on vabastatud ka õppemaksust.

Tallinna linna stipendiumi saajateks esitati 12 üliõpilast (samad, kellele oli määratud eelmisel poolaastal).

Ilmub 13 korda aastas. Tellimishind 3 krooni aastas, 1¹/₂ krooni semestris.

Korp. Indla erinumbri toimkond: Erika Veldenbaum, Selma Neumann, Alide Malm.

Vaaturav ja peatoimetaja: Karl Päril. Tegevtoimetaja: Eduard Sitska. Toimetuse liikmed: Senta Kikerpill, Adolf Lahe. Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus.

Naiste käes on võim...

Võim turu- ja majanduselu korraldamiseks on naiste käes. Kahjuks aga pole suurem osa naisi-ostjaid teadlikud sellest, millist mõju nad avaldavad oma maa majanduselule. Naiste käte vahelt läbivoolav majapidamise raha on võim, mida ei tohi alahinnata.

Oma kodumajanduse korraldamine üldisel majanduseteaduse põhimõttel — kõige vähema jõukulutusega kõige enam saavutada — peaks olema iga teadliku naise tahe ja selle põhimõtte kõige otstarbekohasemaks läbi viimiseks ja kasutamiseks peab naine leidma tee, mis kasuks temale enesele ja kogu rahva majandusele.

Oma sisseoste teadlikult tehes, on naisel võimalus avaldada suurt mõju tööstusele ja kaubandusele. Naise käes on võim võidelda juhusliku hinnapolitikaga ja ebasoliidse tööstusega. Ta võib lükata tagasi ebapraktilise ja ebasobiva kauba ning nõuda selle asendamist otstarbekohasemaga. Naise enese teha on, et ained valmistataks sellastena, nagu ta seda tarvilikuks peab. Naine on tööstusetuuri valitseja — kuid ainult organiseerituna ühistegevuses. Väljaspool ühistegevust üksikül hääli ei ole kaalu ning neid ei tarvitse arvestada. Ühistegevuses, organiseeritult, on see aga võim, milline omab määratut jõudu ja mis end paneb maksma kogu rahva hea käekäigu huvides.

Koondudes ühistegelise omatööstuse ümber, on naisel, kui kaasomanikel-valmistajail ja kauba tegelikel tarvitajail, võimalus kõige otsemalt kontrollida kauba valmistamist ühissettevõtteis. Sellega on loodud tihed side tööstuse ja tarvitajaskonna vahel.

Töstes ühistegelise omatööstuse tasapinda oma

praktiliste näpunäidetega, on sunnitud ka eratöösturid hoolikamalt kontrollima turulelastavaid kaupu. Sellega on naised tänuväärt töö teinud tööstusetoote taseme tõstmiseks. Parandades järjekindlalt kodumaa kauba kvaliteeti, hoidume välismaa kauba ja tihtiigi veel väärtuselt halvema kauba sisseveost.

Seda kõike saavad naised teha siis, kui nad lähenevad ühistegeliste ettevõtetele, astudes liikmeks ning tehes omi oste ühiskauplusist. Kõigile ühistegeliste ettevõtetele, eriti aga tarvitajate- ehk ostu-müügi ühingutele, kui majanduslikele omaabi ettevõtetele, peavad naised astuma lähemale ja aitama kaasa majanduselu korraldamisele.

Koondudes ühiskaupluste ümber, ostes järjekindlalt ühiskauplustest, on kauplus kindel oma ostjaskonnas ning saab selle järele oma tagavarasid ja ladusid korraldada, mis omakorda võimaldab igasugustes ärikuludes kokku hoida ja kaupa odavamalt lasta müüjale. Nii on ka kauba hind suurel määral perenaise-ostja mõjutada. Selleks on tarvilik perenaise-ostja teadlikkus ja järjekindlus ostudes.

Sellepärast tundku iga naine end kutsutuna kaasa tegutsema oma kodumaa ja sellega ka iga üksiku kodumajapidamise ülesehitamisele. Eriti aga akadeemilised naised. Olete omandanud avarama silmaringi ja teadmisi — kasutage neid kodumaa hääolu tõstmiseks. Olge teadlikud omatööstuse tähtsusest ja kandke ühistegelist mõtlemisviisi laiematesse hulkadesse. Töötage koos teiste ühistegelastega rahva kasuks ja ilusama tuleviku häaks. —

*Kergesti keedetavad
Ja hästi maitavad,
Hõlpsasti seeditavad
Ning eriti toitvad*

KAERAHELBED

J. PUHK & POJAD

Eesti vanem keelpillide tööstus

firma

August Kristal

Soovitab rikkalikus valikus mänguriistu: viiuleid, čellosid, kitarrisid mandoliinesid ja nende osi.

Parandused ruttu ja hästi.

Tallinn, V. Pärnum. 12, telef. 462-60

Tartu

stannioli- ja tuubevabrik

Tartus, Meltsiveski tän. 32, telef. 6-17

Valmistab inglüstina stannioli: valget, värvilist ja mustrites, teepakkimise stannioli, igasugu pudelikapsleid ja lähemal ajal igas suuruses tuubesid.

«ÜLIÕPILASLEHT»

Toimetus ja talitus

Üliõpilasmajas III korral on avatud teisipäeval ja laupäeval kella 15—16

Aadr.: Üliõpilasmaja, Tartu; tel. 2-91

Varemaid „Üli-lehe“ aastakäike müüakse
30% hinnaalandusega.

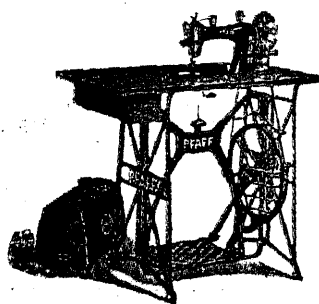
„Vanemuise“

rahalisel loteriil on kõige suuremad võidud

Seavõitudeks

2 miljonilist võitu

Esimene loosimine 1-sel aprillil s. a.

Õmblusmasinad

Naumann, Pfaff, Vesta

Jalgrattad

Naumann, National jt.

Soodsad järelmaksu tingimused – kirjalik vastutus

Kr. Saar & Ko

Tallinnas, Viru 3 // Tartus, Raekoja 2

Üliõpilased

õpivad moodsaid tantse ainult suurimatel
moodsate tantsude kursustel

A. Poolgas

dipl. tantsuõpetaja

TALLINN

Viru tänav nr. 4 / Telefon 436-52

Gruppidele soodsad hinnad

Üksiktunnid igal ajal